

Nº 14 — 2020
7. december · 120. årgang

DANISH JOURNAL OF NURSING

Sygeplejersken

SEXCHIKANE

KRÆNKEREN BLEV,
OG OFFERET
MÅTTE GÅ

RIGSHOSPITALET'S
NYE NORDFLØJ

STOR, SMUK
OG SMART

”

JEG SKRÆDDERSYR

DET OPTIMALE FORLØB

Multisyge. Forløbskoordinator Ulla Rasmussen spiller en nøglerolle for patienter med flere kroniske sygdomme. Antallet af multisyge stiger, og det øger behovet for mere koordineret sygepleje på patienternes præmisser, siger forskere og eksperter.

ANNONCE

Et år i sundhedskrisens tegn giver ønsker til 2021

2020 blev skudt i gang med Year of the Nurse and Midwife og et internationalt skulderklap til sygeplejersker i alle lande.

Nu – ved udgangen af året – ser vi tilbage på et år, der vil blive husket for nedlukning af samfund grundet sundhedshensyn, hvor sygeplejersker har knoklet og spillet en afgørende rolle i bekæmpelsen af en verdensomspændende pandemi. Det er for alle blevet tydeligt, at sygeplejersker og deres kompetencer, normering og arbejdsforhold er afgørende for sundheden og tacklingen af sundhedskriser i Danmark.

2020 har også været året, hvor vi fejrede 200-året for Florence Nightingales fødselsdag og ikke mindst hendes bidrag indenfor hygiejneområdet. I år har helt basale elementer som rent vand, håndvask og håndsprit fået helt nye dimensioner i hele verden.

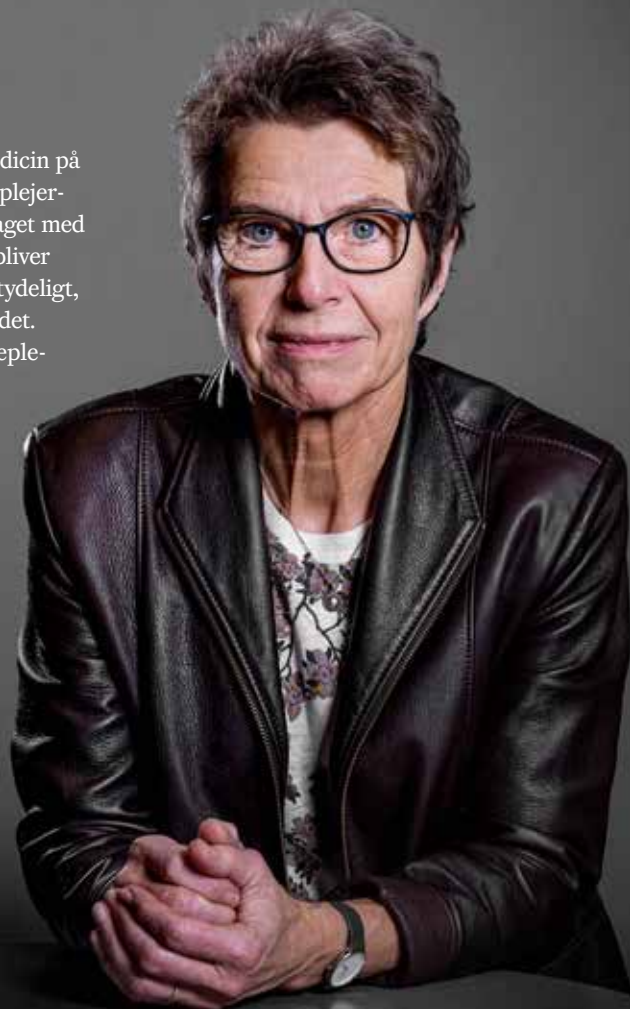
Men hygiejneindsatsen anno 2020 er meget andet og mere end vand og sprit.

Det er også viden om infektionsmedicin på et højere niveau, som hygiejnesygeplejerskerne gennem mange år har bidraget med på hospitalerne – og som nu også bliver efterspurgt i kommunerne. Det er tydeligt, hvor vigtigt det er for hele samfundet.

Specialuddannede hygiejnesygeplejersker er en mangelvare ligesom mange andre specialuddannede sygeplejersker, herunder intensivsygeplejersker. Derfor er mine ønsker, når vi springer ind i 2021, at der uddannes flere af disse. Og at OK-21 også vil bane vejen for bedre løn til sygeplejerskerne.

Grete Christensen

*Grete Christensen,
formand*

I NOVEMBER HAR DANSK SYGEPLEJERÅD VÆRET I MEDIERNE MED BL.A. DISSE EMNER

24

"Hvis du kigger 30 år tilbage, så vil du kunne se hvor mange konflikter, der har været, og som jeg ser det, så er det fordi, der er noget galt med den løn, sygeplejersker får. Hvis man ikke indser det, så fortsætter uroen og flugten fra faget."

GRETE CHRISTENSEN
formand for Dansk Sygeplejeråd.

POLITIKEN

"Man har ikke været god nok til at undersøge, hvad der skulle til, for at den enkelte kunne have lyst til at melde sig. I stedet har vi flere steder set, at man har trukket sygeplejerskerne ind via lodtrækning eller lignende."

ANJA LAURSEN
kredsformand i DSR Kreds Midtjylland om coronaberedskabet.

DR Radioavisen

"Vi er bekymrede for, at det kan gå galt, og det vil vi simpelthen ikke have på os som sygeplejersker. Der har vi et stort ansvar for at sige fra til ledelsen, og så må de handle på det."

SIGNE HAGEL ANDERSEN
kredsformand i DSR Kreds Hovedstaden (om bekymringsbreve fra ansatte på Hvidovre Hospitals Børneafdeling).

Sygeplejersken

Ansvh. chefredaktør
MORTEN JAKOBSEN
mja@dsr.dk
Telefon: 4695 4110

Redaktionschef
JAKOB LUNDSTEEN
jlu@dsr.dk
Telefon: 4695 4180

Redaktionssekretær
LOTTE HAVEMANN
lha@dsr.dk
Telefon: 4695 4179

Redaktionssekretær
HENRIK BOESEN
hbo@dsr.dk
Telefon: 4695 4189

Fagredaktør
JETTE BAGH
jba@dsr.dk
Telefon: 4695 4187

Journalist
CHRISTINA SOMMER
cso@dsr.dk
Telefon: 4695 4264

Journalist
ANNE WITTHØFFT
awi@dsr.dk
Telefon: 4695 4208

Journalist
KRISTINE JUL ANDERSEN
kja@dsr.dk
Telefon: 4695 4278

Grafiker
MARIA FRIMANN STORM
mfs@dsr.dk
Telefon: 4695 4281

Art Director
SASJA HERMANSEN
sh@dsr.dk
Telefon: 4695 4117

Art Director
MATHIAS N JUSTESEN
mnj@dsr.dk
Telefon: 4695 4280

Næste nummer af Sygeplejersken udsendes
18. - 22. januar 2020

Hvis Sygeplejersken udebliver
Log ind på dsr.dk → Menu → Sygeplejersken → Kontakt
→ Har du ikke modtaget Sygeplejersken?
Udfyld og send blanketten, og bladet bliver eftersendt.

Distribueret oplag
Perioden 2018-19 77.393 ekstp.
Medlem af Danske Medier

Årsabonnement
(pr. januar 2021) 975,00 kr. + moms

Løssalg
79,00 kr. + moms.
Kontakt Media-Partners på
abonnement@media-partners.dk

Ændring af medlemsoplysninger
Kontakt Medlemsregisteret, Telefon: 3315 1555,
medlemsregisteret@dsr.dk

Tryk: Stibo

Annoncer: Media-Partners, Det Gl. Mejeri, Alhøjvej 2,
Stilling, 8660 Skanderborg, Telefon: 2967 1436

Stillingsannoncer: stillinger@media-partners.dk
Tekstsideannoncer: annoncer@media-partners.dk

Manuskriptvejledning, udgivelsesplan m.m.:
www.dsr.dk → Menu → Sygeplejersken → Om Sygeplejersken

Ophavsret: Enhver anvendelse af hele eller dele af artikler, fotos
og illustrationer fra Sygeplejersken, såvel papirudgaven som den
elektroniske udgave, er kun tilladt med skriftligt samtykke fra redak-
tionen eller forfatteren/fotografen/illustratoren jf. lov om ophavsret.

Ansvar: Dansk Sygeplejeråd har intet ansvar for produkter og ydel-
ser, som omtales i Sygeplejerskens annoncer eller indstik. Redak-
tionen påtager sig intet ansvar for materialer, der indsendes uop-
fordret. Holdninger, der tilkendegives i artikler og andre indlæg,
udtrykker ikke nødvendigvis Dansk Sygeplejeråds synspunkter.

Forsidefoto: Nils Meilvang

Udgiver: Dansk Sygeplejeråd, Sankt Annæ Plads 30,
1250 København K, telefon: 3315 1555, redaktionen@dsr.dk,
www.sygeplejersken.dk ISSN 0106-8350

Fagforening med
fag og overenskomst

TRYK
5041 0004

INDHOLD

TEMA

PÅ PATIENTENS PRÆMIS

Antallet af multisyge borgere stiger i takt med at danskerne bliver ældre. En ny rapport fra Danske Regioner og en hvidbog om kronisk sygdom peger på, at sygeplejersker er nøglemedarbejdere, når det kommer til at sikre multisyge de bedst mulige patientforløb.

20

SIDE

22 FLERE MULTISYGE KALDER PÅ MERE KOORDINERET SYGEPLEJE

25 HER ER 23 PATIENTFORLØB PÅ ET ÅR

26 PÅ JANS PRÆMISSER

27 SKREV AFSKEDSBREV FOR PATIENTEN

29 HELHEDSSYN I HOLBÆK

30 BORGERNÆR SYGEPLEJE: "FRA HVER VORES PLANET".

PÅ TUR I NORDFLØJEN

God plads, masser af lys og en kunstnerisk trappe. Det er nogle af de ting, man møder i Rigshospitalets nye tilbygning, Nordfløjen. Tre sygeplejersker viser rundt i deres nye omgivelser.

SIDE **42**

GÆT OG VIND

Årets 'Jul på kryds og tværs' er klar til dem, der kan knække koden og gætte et treleddet ord.

SIDE 48

Skiftedag

U-VENDING TILBAGE TIL PATIENTERNE

Egentlig troede **Tina Vangsgård**, at hun skulle slutte sit arbejdsliv på endokrinologisk afdeling. Men det fysiske tunge arbejde fik hende til at skifte job. Efter et kort mellemstop som akutsygeplejerske er hun tilbage nu hos den tætte patientkontakt.

SIDE 66

VANDT KRÆNKELSESSAG, MEN FORLOD JOBBET

Da sygeplejersken Johanne afviste at have en affære med en faglig leder, blev hun pillet af et projekt og fortsat krænket. I sidste ende kostede forløbet hende jobbet.

SIDE 50

76 ÅR OG STADIG I FULD VIGØR

Margrethe Dahl Skov, 76 år, er tæt på at være en levende og stadig erhvervsaktiv legende i Odsherred Kommunes hjemmesygepleje. Mød hende i sidste afsnit af serien 'Sygeplejersken jeg aldrig glemmer'.

SIDE **58**

5 TIL FERIE

Inspiration. Fem gode romaner beskriver på forskellig vis, hvad der kan gøre relationsdannelse besværlig eller problemfri.

SIDE

40

DINE SVAR ER GULD VÆRD

Næsten 80.000 sygeplejersker modtager i december en række spørgsmål om deres arbejdsliv og helbred. Det er fjerde runde af den såkaldte sygeplejerskekohorte, der giver unik viden om kvinders sundhedstilstand.

SIDE 54

ANNONCE

De første Covid-19 vacciner ventes godkendt inden årets udgang. Sygeplejersker er blandt de grupper, der først vil blive tilbudt en vaccine.

Vaccinationsplan er klar

Tekst **LOTTE DAHLMANN OG ANNE WITTHØFFT** Foto **ISTOCK**

Vacciner er på vej. Frontpersonale i sundheds- og ældresektoren er blandt de første, der får tilbudt vaccine mod covid-19, når de er godkendt og klar til brug

Ældre borgere, kronisk syge og frontpersonale i sundheds-, ældre- og socialektoren. Det er de grupper, der står øverst på den udrulningsplan for vaccination mod covid-19, som Sundhedsstyrelsen har udgivet på tærsklen til december.

”Det er kort sagt dem, der er i risiko for at dø af covid-19, og dem, der skal passe på de syge,” sagde sundheds- og ældreminister Magnus Heunicke på det pressemøde, hvor han præsenterede regeringens plan for, hvem der står forrest i køen til de første vacciner, som allerede ventes godkendt i slutningen af året.

Sundhedsstyrelsens direktør Søren Brostrøm nævnte bl.a. personale på intensivafdelinger og plejehjem

samt i hjemmeplejen som nogle af de medarbejdergrupper, der er omfattet af første fase af vaccinationsplanerne.

Gratis og frivillig

Vaccinen bliver gratis og frivillig. Og vacciner frigives først, når de er godkendt af Lægemiddelstyrelsen.

De første vacciner ventes klar til brug i slutningen af december, oplyste sundheds- og ældreminister Magnus Heunicke.

Formand i Dansk Sygeplejeråd Grete Christensen siger:

”Det er godt, at vaccinen er på vej til Danmark. Og det giver god mening, at vi skal passe på de mest sårbare i vores samfund. Men det giver mindst

lige så god mening, at frontpersonalet i social-, sundheds- og ældresektoren også prioriteres i første fase, så de fortsat kan passe deres arbejde med at behandle og pleje de syge og ældre.”

I første omgang vil det være testcentrene, også kendt som 'De Hvide Telte', der vil stå for at give vaccinerne.

Ifølge en meningsmåling som Kantar Gallup har foretaget for Berlingske er 80 pct. af danskerne klar til at lade sig vaccinere mod covid-19.

Læs mere: 'Vaccination mod covid-19 – Planlægningsgrundlag for første fase af vaccinationsindsatsen' kan findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk

Fag & Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning
Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagogforskning. Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Udækket behov for palliation

Undersøgelser viser, at mennesker med fremskreden hjertesygdom har en række udækkede palliative behov af både fysisk, psykisk, social og eksistentiel karakter.

Næsten hver sjette dansker dør af hjertekarsygdom, og hjertesvigt er forbundet med højere mortalitet sammenlignet med en lang række kræftformer. Alligevel er der kun ringe opmærksomhed på palliation

til hjertepatienter. Blandt årsagerne til dette er, at det kan være svært at forudsige restlevetid og overgang til det terminale forløb for patienter med hjertesvigt, og risiko for pludselig hjertedød er et vilkår for mange.

Læs "Patienter med hjertesvigt har behov for palliation" i Fag&Forskning nr. 4/2020.

"Ingen ønsker at være dén, der tager smitten med ind på en afdeling," fortæller Caroline Trillingsgaard. Mejdahl

Udlånte sygeplejersker mest belastede

Tekst HENRIK BOESEN

Forskningsprojekt viser generelt stor utryghed blandt sygeplejerskerne under covid-19-pandemien.

Angst, stress og depression er tilstande, som er oplevet af sygeplejersker involveret i behandlingen af covid-19-patienter under den første coronabølge i foråret.

"Disse symptomer har især været fremherskende blandt de sygeplejersker, som var udlånt fra andre afdelinger til at passe covid-19-patienterne," forklarer Caroline Trillingsgaard Mejdahl.

Hun er leder af forskningsprojektet 'Sygeplejerskers mentale sundhed i forbindelse med covid-19'. Projektet bygger på et samarbejde mellem forsknings- og konsulenthuset DEFACTUM, Region Midtjylland og Psykologisk Institut, Aarhus Universitet.

Fundet er blot et af flere fra undersøgelsen, hvor bl.a. 1.200 hospitalsansatte sygeplejersker svarede på et spørgeskema med det formål at kaste lys over den mentale sundhed blandt sygeplejersker beskæftiget på danske sygehuse under covid-19-pandemien.

Projektet ikke afsluttet

Caroline Trillingsgaard Mejdahl understreger, at der fortsat arbejdes på at analysere data, og først til næste år vil de endelige konklusioner foreligge.

Men indtil videre er flere delresultater blevet offentliggjort. På den ene side viser tilbagemeldingerne, at der føles stolthed blandt sygeplejerskerne over et veludført stykke arbejde, men på den anden side har der hersket stor utryghed på en række områder. Sygeplejerskernes mentale sundhed har været belastet:

"Især uvished om arbejdstid, manglende oplæring i nye specialer og risikoen for at blive udpeget til at passe covid-19-patienter skabte bekymring og utryghed blandt sygeplejerskerne," fortæller forsker Caroline Trillingsgaard Mejdahl.

"Desuden var mange sygeplejersker bekymrede over deres eget helbred, men risikoen for at smitte andre giver dem endnu større bekymring. Flere end 60 pct. oplevede i høj eller i nogen grad at føle sig bekymret for sine nærmeste pga. deres arbejde som sygeplejerske under covid-19," tilføjer hun.

Udlånt mod deres vilje

"Flere sygeplejersker beskriver, hvordan der på deres afdeling har været prikkerunder, hvis ingen har meldt sig frivilligt til at arbejde på et covid-afsnit. Flere

blev udlånt mod deres vilje, og endnu flere frygtede, at de ville komme i en sådan situation. Prikkerunderne resulterede i sygeplejersker, som blev sygemeldt med stress. Enkelte tog konsekvensen og sagde deres job op," fortæller Caroline Trillingsgaard Mejdahl og uddyber:

"De har været under et stort pres. Mange sygeplejersker frygter ikke blot for sig selv, men også for familie og venner. Samtidig frygter de at smitte patienter og kollegaer. Ingen ønsker at være dén, der tager smitten med ind på en afdeling."

Dansk Sygeplejeråds Sygeplejefaglige Forskningsfond støttede indsamlingen af spørgeskemaer økonomisk, og forskergruppen er en bredt sammensat gruppe bestående af Caroline Trillingsgaard Mejdahl (PI), sygeplejerske, cand.cur., ph.d., Morten Deleuran Terkildsen, cand. mag., antropolog, ph.d., Berit Kjærside Nielsen, cand.psych., ph.d., alle fra DEFACTUM, samt Mimi Yung Mehlsen, cand.psych., ph.d., lektor, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet.

260.000 kr.

Så meget fik en nordjysk sygeplejerske tilbagebetalt i manglende løn, efter hun fik hjælp af Dansk Sygeplejeråd, Kreds Nordjylland. Den manglende løn skyldtes en gennemgående fejl, der havde stået på i flere år.

”Nogle gange er der små fejl, andre gange store som denne. Derfor kan det ikke siges nok: Det er vigtigt at tjekke sin lønseddel – og gerne løbende,” siger 1. kreds næstformand Christina Windau Hay Lund, og tilføjer:

”Det var en dejlig besked at kunne overbringe vores medlem.”

Mere end hver tredje sygeplejerske havde fejl på lønsedlen i 2019.

Heroisk indsats

Libanesiske sygeplejersker fortæller i en gribende video om den skæbnsvangre 4. august, da en dommedagsagtig eksplosion ramte byen.

Et lager af kunstgødning sprang i luften og lagde store dele af Beirut i ruiner. Myrna Doumit, præsident for den libanesiske sygeplejerskeorganisation, er afsender på videoen 'Nurses testimonial video on Lebanon blast 2020'. Den er en hyldest til de kollegaer, som arbejdede under ekstremt svære vilkår og udviste stort mod og selvpofrelse.

Ekspllosionen kostede over 200 menneskers livet inklusiv en del sygeplejersker og sårede flere tusinde samt gjorde omkring 300.000 borgere hjemløse. Videoen kan findes på YouTube.

(jlu)

Hjælp til intensivpatienter

Professor Pia Dreyer, Aarhus Universitetshospital og Aarhus Universitet, står i spidsen for et nyt forskningsprojekt, der har til formål at støtte patienters kognitive rehabilitering både på intensivafdelingen og under efterforløbet i eget hjem. Som en del af forskningen udvikles et nyt program, der sætter fo-

kus på et af de største problemer, patienterne møder efter kritisk sygdom og indlæggelse på intensiv: kognitive forandringer.

Novo Nordisk Fonden støtter projektet med 7,5 mio. kr.

(hbo)

Film

Intenst psykologisk gys

En af de første scener i filmen 'Saint Maud' antyder med enkle virkemidler, at vi er i uforfalsket horrorland. Og så alligevel ikke ... for det er ved nærmere eftersyn tomatsuppe, der bobler i gryden.

Vi er ikke i helvedes flammer, men blot i en trøstesløs etværelses lejlighed, hvor den forsagte og stærkt troende hjemmesygeplejerske Maud (Morfydd Clark) nøjsomt tilbereder sin middag.

I filmen følger vi hendes stille liv som hjemmesygeplejerske i en søvnløse engelsk kystby, hvor hun har fået en ny terminal patient at passe: Amanda (Jennifer Ehle), en tidligere feteret danser nu diagnosticeret med kræft i ryggraden.

For Maud bliver Amanda mere end en patient, som måske kan frelse hendes sjæl – ligesom hun selv er blevet frelst og nu kan mærke Gud strømme nydelsesfuldt igennem kroppen?

(hbo)

Filmene 'Saint Maud' har netop haft premiere og kan ses i biografen landet over.

Foto: Soundvenue

"Jeg er utrolig stolt og taknemmelig over at få Athena Prisen. Jeg er i gang med at søge penge til et ph.d.-projekt, så jeg kan udvikle min idé, og her er det en stor hjælp, at have fået en pris," siger Trine Lund-Jacobsen

"Jeg er bare så stolt og glad for anerkendelsen og for, at jeg får lov at udvikle min idé," sagde Anne-Mette Iversen, som netop har fået at vide, at Region Midtjylland vil støtte, at hun kan gå i gang med en fuld ph.d.

Brystkræft-app og system i håndhygiejne

To sygeplejersker, Trine Lund-Jacobsen og Anne-Mette Iversen, har fundet løsninger til gavn for patienter og sundhedsvæsenet. Dansk Sygeplejeråds formand, Grete Christensen og direktør for Bauta Forsikring overraskede dem på arbejdspladsen med Athena Prisen.

Tekst **SUSANNE BLOCH KJELDSSEN** Foto **SØREN SVENDSEN**

Hvordan kan kvinder med brystkræft rustes til at leve med sygdommen? Og hvordan kan man få sundhedspersonalet til at huske på håndhygiejnen, som alle gerne vil udføre korrekt, men som undersøgelser ofte viser alligevel halter?

To sygeplejersker har fundet på løsninger af udfordringer i sundhedsvæsenet, og de blev indstillet til Athena Prisen sammen med 33 andre dygtige sygeplejersker i foråret. En faglig bedømmelseskomité nominerede fem projekter, og den 25. november blev de to vindere offentliggjort.

Trine Lund-Jacobsen og Anne-Mette Iversen blev begge overrasket på henholdsvis Rigshospitalet og Aarhus Universitetshospital kl. 8 og kl. 13 den 25. november, hvor Dansk Sygeplejeråds formand, Grete Christensen, og direktør i Bauta Forsikring, Anne Mette Toftegaard kom

på besøg. Her blev der uddelt Athena-statuetter, diplomer, blomster og kæmpestore checks på 50.000 kr. Kollegerne havde holdt det hemmeligt for modtagerne, men havde sørget for festlig stemning.

App om senfølger efter brystkræft

Trine Lund-Jacobsen fra Endokrinologisk Klinik PE på Rigshospitalet står bag udviklingen af appen Bone@bc til kvinder med brystkræft. Patienten kan indtaste en form for dagbog på mobiltelefonen, som kan tages med til konsultation og være en hjælp i dialogen med personalet. Kvinderne kan også indtaste f.eks. blodprøvesvar og svar fra knogleskanninger og følge udviklingen. Resultaterne indgår desuden i anonymiseret form i forskningsprojektet Lev godt med brystkræft. På den måde kan resultaterne af

det, kvinderne taster ind, være med til at forbedre efterbehandlingen for alle kvinder med brystkræft og forhåbentligt give bedre livskvalitet.

Håndhygiejne i system

Anne-Mette Iversen fra Kræftafdelingen på Aarhus Universitetshospital har udviklet et system, hvor sensorer kan registrere personalets håndhygiejne og patientkontakt. Systemet kan efterfølgende vise de præcise områder, f.eks. patientstuer og tidspunkter på døgnet, hvor personalet ikke efterlever retningslinjerne. Samtidig bliver personalet nudget til at huske håndhygiejne, og dermed kan mange infektioner og virusmitte undgås til gavn for patientsikkerhed, klima og økonomi.

Læs mere på Dsr.dk/Athena

Bogen 'Hospice i børnehøjde' koster kr. 299,-
+ porto og kan bestilles gennem Hospice
Limfjord på info@hospicelimfjord.dk

Døden i børnehøjde

To hospicesygeplejersker udgiver undervisnings-
bog om døden

Hvad sker der egentlig, når man dør? Gør det ondt at dø? Må man godt give den døde ting med i kisten? Er det ikke sørgeligt at arbejde på et hospice? Hvorfor skal mennesker ikke selv bestemme, hvornår de vil dø, når de er alvorligt syge?

Spørgsmålene er mange, når man går i skole, og ofte svære at svare på, når man er voksen. Det opleves for de fleste som et tabu at tale om alvorlig sygdom, død og sorg. Men to sygeplejersker på Hospice Limfjord i Skive, Susanne Mejdal og Iben Holøv Thomsen, har på nænsom vis gennem mange år italesat de mange tabuer, når de har haft besøg af skole- og konfirmandklasser. Det er der nu kommet et fyldigt undervisningsmateriale ud af.

'Hospice i børnehøjde' hedder bogen, som på 173 sider leder den voksne gennem formidlingen i form af fyldige og detaljerede forslag til undervisningsforløb på forskellige klassetrin og i konfirmandundervisningen. Emnerne rækker vidt og bidrager til at bryde de sværeste tabuer, f.eks. om assisteret selvmord, om at være ung og uhelbredeligt syg og om at arbejde på hospice blandt mennesker, som afventer dødens komme.

Målgruppen er først og fremmest personale på landets øvrige hospicer, skolelærere og præster.

(hbo)

Fra heltestatus til smittespredere

Italien er inde i covid-bølge nummer to og oplever høje dødsrater. Til forskel fra i foråret er der nu både senge og respiratorer nok, men antallet af sygeplejersker og andet sundhedspersonale er ikke forøget, skriver The Guardian. Sygeplejersker og læger har også mistet noget af deres heltestatus. Flere har oplevet, at borgernes frustrationer har udviklet sig til grov chikane som f.eks. det at blive råbt efter og blive bedt om at tage trappen i stedet for elevatoren af frygt for smittespredning, skriver avisen.

Vicepræsidenten for den italienske lægeforening, Giovanni Leoni, advarer om, at arbejdsbyrden for sundhedspersonalet er voldsom stor, og det betyder, at det er svært at rekruttere anæstesiologer og sygeplejersker.

(jlu)

Fag& Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning
Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagogforskning. Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Utilsigtede hændelser styrker patientsikkerheden

Ortopædkirurgisk afdeling, Slagelse Sygehus, har formået at organisere det lokale patientsikkerhedsarbejde og arbejde gennem struktureret sagsbehandling af UTH-indberetninger. Gennem en spørgeskemaundersøgelse er værdien testet af den information, som sagsbehandlingen og læringen af UTH har ført med sig i form af UTH-feeds, fremsendt som e-mails. Det

har ført til en drøftelse af, hvordan tiltagene har forbedret patientsikkerheden, og hvilke muligheder der er i forhold til det fremtidige arbejde med patientsikkerhed.

Læs "Utilsigtede hændelser - et læringsredskab til øget patientsikkerhed" i Fag&Forskning nr. 4/2020.

Afdelingssygeplejerske Trine Benzner (th) sammen med patient Monica Sonne.

Åbner Danmarks første afsnit for multisyge

Nyt afsnit for multisyge i Slagelse vil skabe et samlet tilbud til patienterne. "Målet er, at det ikke kun bliver et afsnit for multisyge, men også et afsnit for multikompetencer," forklarer afdelingssygeplejerske Trine Benzner.

Tekst **NANA TOFT** Foto **NILS MEILVANG**

Den 1. december 2020 åbnede dørene for Danmarks første afsnit for multisyge på Slagelse Sygehus.

Et afsnit med et dagshospital og 16 sengepladser. Region Sjælland har over 250.000 multisyge borgere.

"Multisyge borgere oplever at blive henvist til mange forskellige specialer. De cykler rundt i systemerne. Det, vi ønsker her, er at lave et samlet tilbud, hvor fagprofessionerne kommer til patienterne. Ikke omvendt," forklarer afdelingssygeplejerske Trine Benzner.

For hende er det ambitionen, at det nye afsnit skal virke forebyggende, så man undgår de mange overgange, flyt og genindlæggelser, der er kendetegnende for gruppen af multisyge.

"Det handler om livskvalitet," pointerer Trine Benzner.

Nu løber vi med stafetten

Allerede før den officielle åbning af det nye afsnit tyvstartede man i dagshospitalet og havde en række patienter i løbet af både oktober og november. Da Sygeplejersken er på besøg i slutningen af november, er 43-årige Monica Sonne kommet forbi for at få målt sit blodtryk.

"Jeg har været i Søborg og i Slagelse. I Ringsted og på Hamlet. Jeg har været et utal af gange hos egen læge og til gynækolog. Ingen har kunnet finde ud af, hvad jeg fejlede," forklarer Monica Sonne og rækker armen ud, så sygeplejerske og souschef Mie Sofia Valsted kan måle hendes blodtryk.

"Nu løber vi med stafetten. Målet er at skabe et afsnit, der sikrer, at patienter som Monica har én kontakt og ikke otte," forklarer Mie Sofia Valsted.

15 nye sygeplejersker søges

Men at skabe et afsnit for multisyge patienter stiller krav til sygeplejen, til organiseringen og ikke mindst til det tværfaglige samarbejde. Der sættes ind med en klinisk sygeplejespecialist, der sikrer oplæringsprogrammer og kompetenceløft samt en individuel mentorordning.

Multisyge patienter kræver dog samtidig en meget bred medicinsk faglighed, så jagten er samtidig sat ind på 15 nye sygeplejersker. Med vidt forskellige fagligheder.

"Vores håb er at sammensætte en personalegruppe med forskellige specialer. Og alt efter hvilket hold, vi får sat, sætter vi ind med kompetenceudvikling," fortæller Trine Benzner.

"Er du garvet sygeplejerske, vil der være nye sygdomme, du skal læres op i. Er du ny, har du andre behov. Målet er, at vi ikke kun bliver et afsnit for multisyge, men også et afsnit for multikompetencer," forklarer Trine Benzner.

Læs tema om multisyge side 20

Multisygdom

Multisyge borgere er patienter med to eller flere kroniske sygdomme. Omkring 1,2 million – eller en tredjedel af alle danskere – lider af multisygdom, og andelen vokser i takt med, at levealderen i befolkningen bliver højere.

Kilde: Danske Regioner, WHO

Ved DSR, hvor du arbejder?

Vi skal sørge for, at du får den rette information, hvis der f.eks. kommer en konflikt under overenskomstforhandlingerne i 2021.

Det kan vi kun, hvis vi har de rigtige oplysninger om dig.

Her er det især vigtigt, at du opdaterer dit arbejdssted, din private mailadresse og om du har taget en specialuddannelse.

Vi får ikke automatisk besked, så husk derfor at opdatere din profil på dsr.dk/tjek-dig-selv

Læs Johannes historie side 50

Trepartsforhandlinger skal bremse sexchikane

Ingen skal udsættes for seksuel chikane eller føle sig krænk på deres arbejdsplads.

Sådan lyder det fra Beskæftigelses- og ligningsminister Peter Hummelgaard (S).

Derfor indkalder han nu til trepartsforhandlinger med arbejdsmarkedets parter for at styrke forebyggelsen og sikre bedre håndtering af sager om seksuel chikane.

”Arbejdsgiverne bærer ansvaret for, at arbejdsmiljøet er i orden, men vi kan jo desværre med al tydelighed konstatere, at der er behov for, at vi fra politisk hold sætter flere ting i gang for at komme problemet til livs og sørge for, at der bliver grebet ind, når der opstår sager – og allerhelst inden de opstår.”

”Regeringen vil bl.a. drøfte med parterne, hvordan man sikrer en mere konsekvent håndtering ude på arbejdspladserne i sager om seksuel chikane. For det må og skal have mærkbare konsekvenser, hvis en leder eller en kollega krænker en anden på arbejdspladsen.”

Trepartsforhandlinger sker mellem regeringen, arbejdsgivere og arbejdstagere og er en model, der bruges som supplement til overenskomsttalerne, eller når der skal løses større samfundsproblemer som pension og integration.

(awi)

Film

Grænseoverskridende forelskelse

En alvorligt kræftsyg pige forelsker sig i en fyr, som får hende til at føle sig i live.

Eliza Scanlen spiller 15-årige Milla, som er terminalt syg af en udefineret kræftform. Vi møder hende på en togperron, hvor hun ligner en, som overvejer at kaste sig ned på skinnerne.

Men pludselig dukker den 23-årige hjemløse narkoman Moses (Toby Wallace) op i filmen og i Millas liv, hvor han på alle måder slår benene væk under hende. Han beder hende om penge, hun beder ham om kærlighed, og så er den skæve romance i gang. Først er Moses primært motiveret af adgangen til piller, men efterhånden viser han flere dybder.

Det er svært at acceptere Millas forelskelse i den selvtatoverede, uhygiejniske og ubegavede taberfyr, hvis primære motivation for at se Milla er adgangen til piller. Ikke mindst for hendes forældre, som repræsenterer det pæne øvre middelklassehjem.

(hbo)

Filmen 'Milla' har haft premiere og kan ses i udvalgte biografer landet over.

Foto Soundventure

Tid til international hæder

Dansk Sygeplejeråd modtager indstillinger til sygeplejersker, som næste år kan hædres med Florence Nightingale-medaljen.

Krig og andre væbnede konflikter. Natur- og menneskeskabte katastrofer. Pandemier. Én fællesnævner for disse begivenheder er, at mennesker kommer til skade i et eller andet omfang, og mange dør. Unge, gamle, syge, raske, mænd, kvinder – og de skal alle have hjælp: akut, lindrende, forebyggende.

Sygeplejersker er aktive medspillere i dette arbejde. De kan være lokale, regionale eller tilrejsende. Store danske organisationer som Folkekirkens Nødhjælp, Læger uden Grænser og Røde Kors m.fl. sender danske sygeplejersker ud i verden, men også herhjemme har der vist sig sygeplejersker, som har været uundværlige, f.eks. under den igangværende coronaepidemi.

Exceptionelt mod og opofrelse

Det internationale Røde Kors i Genève hædrer hvert andet år på verdensplan 50 sygeplejersker. De har hver især bidraget med en indsats, der fortjener hyldest i form af at modtage Florence Nightingale-medaljen. Kriterierne for at modtage medaljen lyder: "Modtageren skal have udvist exceptionelt mod og opofrelse i konflikt- og katastrofeområder eller have udført pionerarbejde inden for offentlig sundhed."

Dansk Sygeplejeråd modtager forslag fra medlemmerne til indstillingen af en dansk sygeplejerske, som kan komme i betragtning.

Florence Nightingale-medaljen blev uddelt første gang i 1912, og den første danske sygeplejerske modtog den i 1920. Siden da er yderligere 42 danske sygeplejersker blevet hædret med medaljen, senest i 2019.

(hbo)

Forslag til en medaljemodtager sendes senest onsdag den 16. december i en mail til dsr@dsr.dk, skriv "Florence Nightingale" i emnefeltet.

Kender du nogen, der skal være med i vores fællesskab?

I 2021 forhandler vi de nye overenskomster for regioner, kommuner og staten. For at kunne stemme om overenskomsten skal du være medlem. I tilfælde af konflikt med arbejdsgiverne kan du kun få økonomisk støtte, hvis du senest 31. december 2020 har et aktivt medlemskab af Dansk Sygeplejeråd. 78.403 sygeplejersker er allerede en del af det største faglige fællesskab udelukkende for sygeplejestuderende og sygeplejersker. Kender du nogen, som skal være med i fællesskabet?

Som medlem får du også:

- Nyeste faglige viden med Sygeplejersken og Fag&Forskning, podcasts, webinarer, nyhedsbreve, faglige selskaber og faglige arrangementer.
- En tillidsrepræsentant, der forhandler din løn og vilkår.
- Hjælp, hvis du får en patientklage eller arbejdsskade.
- Kontante medlemsfordele – f.eks. rabat på fagbøger, billig leje af DSR Fritidsboliger, forsikring i BAUTA Forsikring, Lån & Spar Bank m.m.
- Automatisk skattefradrag for dit fagforenkinskontingent.
- Ret til at bære Dansk Sygeplejeråds emblem.

Hvis du ikke er medlem endnu, kan du blive det med det samme på dsr.dk/blivmedlem

ANNONCE

ANNONCE

HIV HELTEKAPPEN AF

Kan en helt tillade sig at være utryg, sige fra og kræve mere i løn? Sygeplejersker afviser at blive udråbt som helte, konstaterer sygeplejerske og forsker **Pia Søe Jensen**.

Tekst **NANA TOFT**
Foto **CLAUS BECH**

Kamp. Frontlinje. Krig.

Retorikken hos både medier, politikere og befolkning under hele covid-19-epidemien har talt sit tydelige sprog: Opbakningen til sundhedspersonalet har været stor. Sygeplejerskerne er ikke sjældent blevet kaldt helte.

Men det udgør faktisk et problem, hvis du spørger sygeplejerske og forsker ved Klinisk Forskningsafdeling og Ortopædkirurgisk Afdeling på Amager og Hvidovre Hospital, Pia Søe Jensen.

“Når man er en helt, følger der en række uoverskuelige forpligtelser med. Forpligtelser, der har vist sig at være en alt for stor byrde,” pointerer hun.

Kan en helt kræve mere i løn?

Sammen med sine to forskerkolleger, Nina Halberg og Tine Schifter Larsen, gennemførte hun i foråret et forskningsstudie, der viser, at sygeplejerskerne meget gerne tager imod anerkendelse og respekt for den indsats, de har ydet under covid-19, men også, at det er omkostningsfuldt at blive kaldt helt.

“En helt klarer alt. Hun er stærk, frygtløs og opofrende. Hun ofrer sig for en højere sag og kæmper ofte frivilligt,” konstaterer Pia Søe Jensen.

En hyldest kan pludselig føles hul

“Kan en helt tillade sig at føle sig utryg ved at stå med en helt ny virus, nye patientforløb og nye rammer? Kan hun tillade sig at sige fra? Sige: Det var ikke det, jeg gik ind til, da jeg blev sygeplejerske?” spørger Pia Søe Jensen retorisk.

“Kan hun tillade sig at klage over ikke at have set hverken familie eller venner i månedsviis eller forlange mere i løn ved at pege på, at værnemidlerne ikke er gode nok, og at hun dermed sætter sit helbred på spil?”

“Nej, vel? For en helt piber ikke,” konstaterer Pia Søe Jensen.

Mistro fra børnehaveforældre

Oveni følelsen af at være forpligtet til uselvsk at hjælpe viste studiet i foråret, at andre borgere tog afstand fra sygeplejerskerne, hvis de fortalte, hvad de arbejdede med.

Pia Søe Jensen fortæller om sygeplejersker, der modtog opkald og sms'er fra andre forældre i børnehaven, der var fulde af mistro, når de sendte deres børn tilbage i institutionen efter endt karantæne. En anden blev bedt om at forlade en butik, da hun tabte sit personalesskilt.

“Som en sygeplejerske på et tidspunkt siger: “Når jeg siger, hvor jeg har arbejdet, oplever jeg, at andre træder to skridt tilbage,” fortæller Pia Søe Jensen og peger på det problematiske i på den ene side at være udråbt som helt og på den anden side være én, andre folk tager afstand fra.

“Så er det, at en hyldest pludselig kan føles hul,” som hun formulerer det.

Hun peger på, at man overalt i landet ruster sig til en ny bølge og understreger:

“Og det er så her, jeg siger – især til medier og politikere – hiv nu den heltekatte af sygeplejerskerne. De løfter gerne opgaven. Men giv dem nu ordentlige arbejdsforhold og en anstændig løn.” ●

Sygeplejersker er under covid-19 blevet udråbt som helte, men kan en helt tillade sig at sige fra? Sådan lyder det retoriske spørgsmål fra sygeplejerske og forsker Pia Søe Jensen.

Når huden er sårbar, er vi sårbare

- Allergivenlig fugtplejeserie
- Udviklet af hudlæge Uffe Koppelhus
- Særligt velegnet til atopisk, tør og beskadiget hud
- Nøje sammensat af de mest effektive fugtgivere
- Styrker hudens naturlige barriere og holder huden blød, smidig og sund
- Tilpasset det nordiske klima
- 0% parfume og farvestoffer

"Fugtpleje er en hel central forudsætning for, at huden holdes sund. Med MDerma sikrer vi, at du hurtigt og nemt finder de produkter, der hjælper med at bevare huden i den bedst mulige tilstand – uanset hudtype."

Hudlæge, cand.scient., ph.d.,
Uffe Koppelhus

Som læser får du 25% rabat på alle
MDerma produkter på goodskin.dk

MDERMA+

Løft kompetencerne hos kliniske vejledere

Af **HELLE GJØL SVEISTRUP**, stud.cur. og ansvarlig klinisk underviser, Børne- og Ungeafdelingen, Slagelse Sygehus, og Lona Marie Makka Thun-Larsen, stud.cur. og koordinerende klinisk uddannelsesansvarlig, Kardiologisk Afdeling, Sjællands Universitetshospital, Roskilde.

Vi skal uddanne flere sygeplejersker, mens vi oplever mangel på samme. I aftalen mellem Danske Regioner og regeringen om at skaffe 1.000 ekstra sygeplejersker er ét af initiativerne for at mindske frafaldet at skabe bedre sammenhæng i den kliniske del af uddannelsen.

Ét andet initiativ, som har fået en del opmærksomhed, er at få deltidsansatte til at gå op i tid. Vi mener dog, at man skal starte med at sørge for, at det er muligt at få kvalificeret vejledning i klinikken. At uddanne flere sygeplejersker kræver, at flere kliniske vejledere bliver tilgængelige i den praktiske del af uddannelsen, for

hvordan skal det øgede antal studerende ellers blive vejledt? Vejlederrelationen har betydning for læringsudbyttet, men relationen risikerer at komme under pres, når optaget af studerende øges.

Problemet lægger op til et paradigmeskifte inden for den kliniske undervisning. Kliniske vejledere på sengeafsnitene tvinges fremover til at være ansvarlige for flere studerende samtidig, hvilket betyder, at både didaktik og relationsarbejde genovervejes. Derfor er der i den grad brug for et kompetenceløft af de kliniske vejledere, så der bliver optimale betingelser for at introducere de stude-

rende til praksisfællesskabet.

Samtidig bør fokus være på arbejdsvilkårene for sygeplejersker, som oplærer nye fremtidige kollegaer. Det skal med andre ord gøres attraktivt at være klinisk vejleder.

Ved at skabe bedre forhold for de studerende i klinikken vil rekrutteringen af nyuddannede sygeplejersker til sengeafsnitene kunne drage fordel heraf. At fokusere på et attraktivt læringsmiljø er med til at forbedre både rekruttering af nye sygeplejersker og fastholdelse. På denne måde vil man være tættere på at realisere målsætningen om at skaffe 1.000 flere sygeplejersker.

FRITIDSBOLIGER

Feriedrømme om strand, skov eller kyst?

Smid et lod i puljen. I januar trækkes der lod om højsæsonen i DSR's fritidsboliger.

dsr.dk/fritidsboliger

KORTE ONLINEKURSER
MED WEBINARER BLIVER DU KLÆDT PÅ TIL
JOB OG KARRIERE.

dsr.dk/webinarer

MUNKSGAARDS FORLAG
OPGRADER BOGREOLEN
- KØB BØGER MED RABAT.

dsr.dk/rabatter

KARRIERESAMTALE
FÅ PERSONLIG SPARRING PÅ DINE KAR-
RIERE- OG UDDANNELSEMULIGHEDER.
BOOK EN KARRIERESAMTALE.

dsr.dk/karrieresamtaler

Tager hånd om multisyge

Fælles ambulatorier og klinikker for multisyge er en tendens, der breder sig i takt med at befolkningen bliver ældre og antallet af patienter med flere kroniske sygdomme stiger. Klinikkerne bryder med den klassiske specialeopdelte indsats og lader den enkelte patients behov styre behandlingsforløbet. Her spiller koordinerende sygeplejersker en helt central rolle.

Tekst SYBILLE HILDEBRANDT og JAKOB LUNDSTEEN · Foto NILS MEILVANG

Forløbskoordinator
Ulla Rasmussen
fra Bornholms Hospital
hjalp en opgivende **Jan
Christiansen** med at
få koordineret hans mange
konsultationer.

FLERE MULTISYGE KALDER PÅ MERE KOORDINERET SYGEPLEJE

En tredjedel af alle danskere lider af mere end én kronisk sygdom – og andelen vokser. Ny rapport fra Danske Regioner og en hvidbog fra Videnscenter for Multisygdom og Kronisk Sygdom peger på, at der mere end nogensinde er behov for, at sygeplejersker påtager sig den koordinerende rolle.

Tekst **SYBILLE HILDEBRANDT** og **JAKOB LUNDSTEEN** · Foto **NILS MEILYANG**

Da den ældre herre i afmagt viste sin mobil til forløbskoordinator Ulla Rasmussen, forstod hun problemet.

”Det var en lang liste over indkaldelser, der tikkede ind, uden at han kunne se, hvor og hvornår han skulle møde op. De krævede alle, at han loggede ind i e-boks, hvilket han ikke kunne finde ud af.”

Ulla Rasmussen fra Fællesambulatoriet på Bornholms Hospital er en af de sygeplejersker, der tager sig af ældre patienter med mere end en kronisk sygdom, og hendes kompetencer bliver der i høj grad brug for fremover, i takt med at antallet af multisyge borgere stiger som følge af, at danskerne i gennemsnit lever længere.

Det er én af hovedkonklusionerne i den netop udgivne rapport ‘360 grader rundt om multisygdom’ fra Danske Regioner, som kommer med en række anbefalinger om, hvad der skal til for at forbedre indsatsen for at forebygge og behandle multisygdom.

”Det voksende antal multisyge i Danmark kalder bl.a. på flere koordinerende sygeplejersker, der skal skabe sammenhæng i de mange behandlingsforløb, som går på tværs af sektorerne,” siger Karin Friis Bach, der som formand for Danske Regioners sundhedsudvalg har været med til at iværksætte udarbejdelsen af rapporten.

Rapporten lægger bl.a. op til, at hospitalerne ansætter flere sygeplejersker som

forløbskoordinatorer, der kan sikre sammenhæng i de mange behandlingsforløb og dermed skabe overblik og tryghed for de multisyge borgere.

Stor del af befolkningen berørt

Danske Regioner er i gang med at opruste. Der er f.eks. fælles ambulatorier for multisyge på Bornholm og i Holbæk, en klinik i Silkeborg – og senest er et afsnit for multisyge med mulighed for indlæggelse åbnet i Slagelse.

At multisyge oplever deres forløb usammenhængende er dokumenteret i studier, som bl.a. er omtalt i Sundhedsstyrelsens rapport om sammedagsundersøgelse fra 2019. Studierne viste, at patienter med multisygdom særligt oplever betydelige udfordringer i at passe og koordinere deres behandlingsforløb og medicinering, hvilket går hårdt ud over både deres livskvalitet og funktionsevne.

En stor del af den danske befolkning er ifølge den hidtil eneste landsdækkende

←
Jan Christiansen har fået så tæt en relation til forløbskoordinator **Ulla Rasmussen**, at de også har taget samtalen om døden.

De 17 kroniske sygdomme

Forhøjet blodtryk
Blodprop i hjertet
Hjertekrampe
Apopleksi
Diabetes
Kræft
KOL
Astma
Allergi
Slidgigt
Leddegigt
Knogleskørhed
Diskusprolaps, andre rygsygdomme
Psykisk lidelse
Migræne, hyppig hovedpine
Tinnitus
Grå stær

Kilde: www.multisygdom.dk

DEFINITION AF MULTISYGDOM

Patienter med multisygdom defineres ifølge Verdenssundhedsorganisationen WHO som patienter med to eller flere kroniske sygdomme. Det særlige for multisygdom er, at der ikke er én dominerende sygdom, der træder mere frem end de andre. Det karakteristiske er snarere, at sygdommene skiftes til at træde i karakter og også kan indvirke på hinanden. Af samme grund bruges udtrykket komorbiditet også for multisygdom.

undersøgelse om multisygdom fra 2013 berørt. Undersøgelsen viser, at hele 33 pct. af den voksne befolkning (danskere over 16 år) lider af to eller flere kroniske sygdomme, 29 pct. har én sygdom, mens kun de resterende 38 pct. er raske. Mere end halvdelen af de danskere, der har en langvarig sygdom, er altså multisyge.

Sygeplejerskers rolle skal optimeres

Sygeplejersker er nøglefigurer, når det kommer til at sikre multisyge de bedst

mulige patientforløb. Det understreger Anne Frølich, der ud over at være klinisk professor i multisygdom og kronisk sygdom ved Københavns Universitet også leder det nu et år gamle Videnscenter for Multisygdom og Kronisk Sygdom i Region Sjælland på Slagelse Sygehus.

“Videnscentrets forskning er endnu i sin vorden. Men det, jeg allerede nu med sikkerhed kan sige, er, at sygeplejerskerne skal være meget mere koordinerende end før, da sygdommene er blevet mere komplekse. Da antallet af de behandlinger, som hospitalerne kan tilbyde, vokser eksplosivt, er der et behov for, at sygeplejerskerne får en større indsigt i sygdommene og et bedre overblik over sektorerne samt bliver stærkere til at kommunikere og samarbejde,” siger Anne Frølich, og tilføjer:

“Det kræver en markant ændring af sygeplejerskernes kompetencer, som uddannelsesinstitutionerne arbejder benhårdt på at lave, men som de endnu ikke er i mål med.”

Uklar organisering spænder ben

Selv om sygeplejerskerne har kompetencerne til at løfte opgaven med at koordinere de multisyges udrednings- og behandlingsforløb, når de ofte ikke i mål med det. Og det bunder først og fremmest i, at de ikke har rammerne til at gøre det. Det er én af de pointer, som Peter Vedsted – professor ved Forskningsenheden for Almen Praksis og Universitetsklinik for Innovative Patientforløb på Aarhus Universitet – slog fast i ‘Hvidbog om Multisygdom’ fra 2017.

Han konkluderede bl.a., at Sundhedsvesenet hverken fagligt eller organisatorisk er indrettet til at kunne tage ordentligt hånd om multisygdom, og hvidbogen mundede ud i en anbefaling om, at de forskellige aktører går sammen om at udvikle tværsektoriel ledelse og en helt ny struktur.

tur af sundhedsvæsenet, som gør det lettere for f.eks. sygeplejerskerne at skabe en rød tråd i multisyges behandlingsforløb.

Nyt selskab skal skabe momentum

Med håb om at kunne sætte mere skub i udviklingen arbejder Anne Frølich og Anne Jung – specialeansvarlig overlæge på Klinik for Multisygdomme på Holbæk Sygehus – på at etablere et videnskabeligt selskab for multisygdom og polyfarmaci.

“Ambitionen med selskabet er at skabe momentum omkring multisygdom og polyfarmaci – to udfordringer, som

kun vil vokse over de kommende år. Et sådant selskab kan være med til at åbne de store fondes øjne for, at der her er et nyt stort forskningsområde, der kan forlænge livet og forbedre livskvaliteten for en stor gruppe danskere,” siger Anne Frølich.

Selskabet kan meget vel være første skridt til at etablere et decideret medicinsk speciale i multisygdom, som f.eks. kan bibringe den nødvendige evidens i forhold til at nedfælde retningslinjer i behandling af multisygdom og synliggøre behovet for forskning inden for feltet og

udviklingen af viden om polyfarmaci.

“Almen praksis kan også være med til at reducere hastigheden af udviklingen af kroniske sygdomme hos den enkelte borger gennem effektiv forebyggelse. Set i det lys bliver sygeplejerskerne i almen praksis helt centrale i bekæmpelsen af multisygdom, da de skal være rustede til den opgaveglidning,” siger Anne Frølich.

Kræver kun 10 minutter af min tid

Inge Kristensen, direktør for Dansk Selskab for Patientsikkerhed, ser også et behov for, at sygeplejerskerne arbejder

Sygdoms-kombinationer

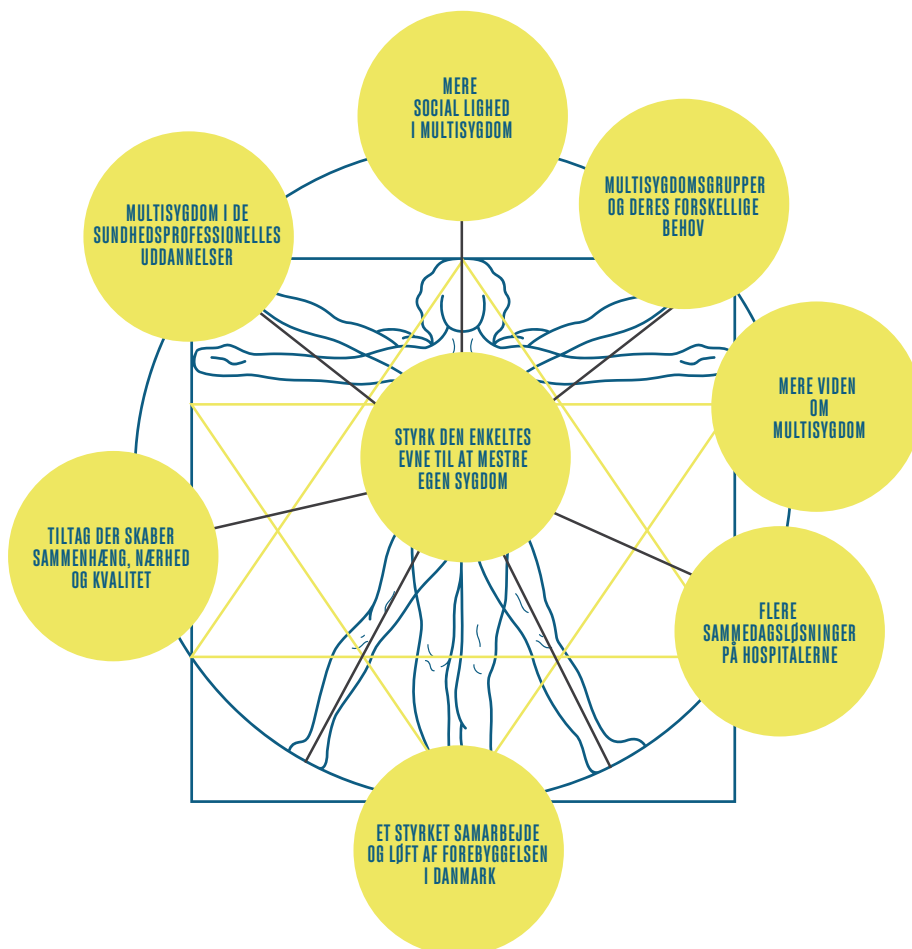
Multisyge har ikke alle mulige kombinationer af sygdomme – visse kombinationer går igen.

Sådan lyder det fra Finn Breinholt Larsen, der som programleder og seniorforsker ved forskningsenheden DEFACTUM ved Aarhus Universitet har kortlagt hvilke sygdomme, der optræder sammen hos multisyge.

Eksempler på sygdomskombinationer:

- 38 pct. af borgere med diabetes har også forhøjet blodtryk, tre pct. har haft en blodprop i hjertet, og fire pct. lider af hjertekrampe.
- Personer med hjertekrampe har mere end dobbelt så stor risiko for at have 12 af de 16 andre kroniske sygdomme. (Se boks: 17 kroniske sygdomme).
- Borgere med diskusprolaps eller psykisk sygdom har en højere sandsynlighed for at have otte ud af de 16 andre sygdomme.
- Personer med kræft, tinnitus eller grå stær har ikke større risiko for at have de øvrige sygdomme.
- De mest almindelige sygdomsparer er allergi og astma, slidgigt og leddegigt samt astma og KOL.
- Høj forekomst af somatiske sygdomme hos personer med psykiske lidelser.

Rapporten kan læses på www.multisygdom.dk

Grafikken er fra Danske Regioners rapport '360 grader rundt om multisygdom'. Den viser de mange faktorer og aktører, der spiller ind, når patientens perspektiver skal være i centrum for behandlingen.

Ulla Rasmussen er forløbskoordinator for onkologiske, palliative og multisyge patienter som **Jan Christiansen**.

På Jans PRÆMISSER

Multisyge borgere oplever det ofte som et helt uoverskueligt fuldtidsarbejde at skulle passe deres mange forløb i ambulatorier, på hospitaler og i praksis. Men det har man gjort op med på Bornholm, hvor forløbskoordinator **Ulla Rasmussen** tilrettelægger patientforløbene, så patienten magter dem.

Tekst **SYBILLE HILDEBRANDT** og **JAKOB LUNDSTEEN** · Foto **NILS MEILVANG**

Jan Christiansens arm om skuldrene på sygeplejerske Ulla Rasmussen taler for sig selv.

”Jeg ved ikke, hvad jeg skulle gøre uden Ulla,” siger den 64-årige bornholmer. Han lider af karforsnævninger, dårligt hjerte og diabetes. Om et øjeblik skal Jan Christiansen op på kondicyk-

len. Han er multisyg, og Ulla Rasmussen er blevet en afgørende faktor i hans sygdomsliv, fordi hun hjælper ham med at koordinere de mange undersøgelser og behandlinger, han skal huske at komme til.

”Førhen kunne jeg overhovedet ikke overskue det.”

Som bornholmer med flere kroniske sygdomme er Jan Christiansen et levende billede på, hvordan multisyge kommer til at udfordre det danske sundhedsvæsen. Fællesambulatoriet på Bornholms Hospital er blevet etableret for at kunne håndtere, at bornholmerne både er ældre og mere syge end de fleste danskere, fortæl-

SKREV AFSKEDSBREV FOR PATIENTEN

Tekst SYBILLE HILDEBRANDT

Med tilladelse fra patienten fortæller Ulla Rasmussen denne lærerige historie om det at være forløbskoordinator:

Patienten er en ældre herre midt i 60'erne, som pga. KOL har haft gentagne indlæggelser. Da han endnu engang havner i en seng på akutafsnittet, har hun en samtale med ham for at blive klogere på, hvordan han klarer sig i hjemmet.

Det viser sig, at han har diabetes og skammer sig over sine fødder, som han ikke har haft overskud til at ordne. Ulla Rasmussen får lov til at tage strømmen af og finder et stort fodsår, der kræver behandling. Så med hans tilladelse løber hun op til fællesambulatoriets fod-

terapeut og spørger, om hun har tid til at få patienten til behandling. Fodterapeuten henter straks manden i en kørestol og ordner prompte fødderne.

“Fra det øjeblik er fodterapeuten og jeg nogle, han kan stole på. Vi har opbygget et tillidsforhold, fordi han oplever, at vi forstår hans problematik. Den relation gør, at han fremadrettet bliver meget mere åben og selv fortæller os, hvad der foregår,” siger hun.

Patienten fortæller f.eks., at han ikke er holdt op med at ryge, som han ellers har bedyret.

“Jeg pointerer, at jeg har respekt for, at han selv træffer beslutninger i sit liv,

ler ambulatoriets oversygeplejerske Peter Juul Jensen.

“Bornholm har en befolkningsprofil, som resten af landet først forventes at få om et årti. Og vores patienter har typisk flere kroniske lidelser end landsgennemsnittet. Det kalder på en tværfaglig tilgang med forløb skræddersyet til den enkelte patient,” siger Peter Juul Jensen.

Risikerer at tabe patienterne

Den sygeplejerske, der står for at koordinere forløbene på tværs af de små specialenheder i ambulatoriet, er Ulla Rasmussen, som ud over at være forløbskoordinator for onkologiske og palliative patienter også er blevet det for de multisyge.

“Som forløbskoordinator har man fokus på at skræddersy det mest optimale patientforløb, som belaster den multisyge mindst muligt. Den organisering gavner især de svageste patienter – dem, som ikke kan finde rundt i systemet, som ikke selv har overskud til at skabe sig et overblik over deres aftaler,” siger Ulla Rasmussen, der pointerer, hvor vigtigt det er ikke at tabe disse patienter på gulvet.

“Min opgave som forløbskoordinator handler meget om at finde ud af, hvad patienterne overhovedet magter – og her er relationsdannelsen til patienten helt afgørende,” siger Ulla Rasmussen, og slår fast, at nogle patienter har brug for at få samlet

alle aftaler på samme dag, mens andre foretrækker at få dem spredt ud over flere dage.

Indkaldelser væltede ind

Som forløbskoordinator blev Ulla Rasmussen sat til at undersøge, hvorfor Jan Christiansen udeblev fra sine konsultationer på hospitalets ambulatorium for hjermedicin.

“Jeg kunne overhovedet ikke overskue det. Du skulle have set alle beskederne på min mobil. Det kom bare væltende med indkaldelser til konsultationer og behandling. Og jeg kunne ikke finde ud af at åbne e-boks. Det var et helvede. Og så bliver man både stresset og får dårlig samvittighed. Men så kom Ulla ind i mit liv. Det blev min redning,”

og at det vigtige for mig er, at jeg har fortalt ham, hvad rygningen gør ved hans syge lunger. Det munder ud i en snak om hans familierelationer og netværk,” siger hun.

Frygter at dø før konfirmation

Det viser sig, at manden bor alene, men bl.a. har en datter og et barnebarn, som i det første år af barnebarnets liv har boet hjemme hos ham. Han er meget knyttet til det her barnebarn og frygter, at han ikke vil være der den dag, hvor barnebarnet skal konfirmeres.

“Jeg foreslår ham at skrive et brev til sit barnebarn, så det ligger klar på dagen i tilfælde af, at han er gået bort. Det synes han er en god idé, men får det ikke gjort, da han ryster for meget til at kunne skrive det. Så nu er aftalen, at han skal fortælle, hvad der skal stå, og så skriver jeg. Det har løftet bekymringen væk fra hans skuldre,” fortæller Ulla Rasmussen.

Det går hurtigt så meget ned ad bakke for patienten, at han med kommunens hjælp må flytte i en mere overskuelig bolig. Da han oftere og oftere bliver ind-

lagt, går han med til, at han dagligt får besøg af en specialsygeplejerske, der gennem tæt sparring med Ulla Rasmussen og hendes afdeling forebygger yderligere indlæggelser. Selvom patienten får konstateret lungekræft, lykkedes det at holde patienten hjemme, sådan som han selv ønskede det.

Ikke svingdørspatient længere

“Trods alvorlig sygdom er manden ikke længere svingdørspatient. Og selv om jeg ikke længere møder ham i ambulatoriet, så taler jeg løbende med ham. Han ringer, hver gang han har brug for et råd eller en snak. Nu, hvor han er blevet palliativ patient, har jeg talt med ham om muligheden for at vælge ikke at blive genoplivet, hvis han pludselig skulle falde om. Så da lægerne spørger mig, hvordan patienten vil have det med spørgsmålet om genoplivning, så svarer jeg, at den samtale kan de roligt tage. Forløbet har både klargjort ham til at være der for sin familie så meget, som han nu kan magte, og til at forberede sig på at dø,” siger Ulla Rasmussen. ●

→
“Vi forsøger på bedste måde i mødet med de multisyge at udnytte sygeplejerskernes helhedssyn kombineret med vores evne til specialisering,” forklarer afdelingsleder **Helle Woxholt Sørensen**.

forklarer Jan Christiansen, der er tidligere skolelærer og nu invalidepensionist.

Hans diabetes betyder besøg hos øjnelæge, fodterapeut, ortopædkirurg, diætist og privatpraktiserende læge. Dertil lider Jan Christiansen af hjerteproblemer med forsnævring i blodkarrene, og han har haft flere blodpropper, bl.a. i hjernen. Det gør det svært for ham at huske.

Ulla Rasmussen forklarer:

”Det værste var de mange ture, Jan måtte tage til karkirurgerne på Rigshospitalet, da hans kone ikke kunne få så mange gange fri fra arbejde, og han derfor var nødt til selv at køre bilen. Og det er sin sag, når benene smerter og på grund af diverse lidelser og skavanker hurtigt kører trætte.”

Græder lidt en gang imellem

Ulla Rasmussen gjorde ikke alene hans kalender mere overskuelig ved at samle konsultationerne på hospitalet på én dag – hun fik også skabt klarhed over, hvornår han skulle på Rigshospitalet.

Taknemmeligheden er stor hos Jan Christiansen:

”Jeg har fået meget mere overskud, og jeg kan også tale med Ulla om mere personlige ting.”

Jan Christiansen nægter at ynke sig selv. Han glæder sig over, at han bor sammen med sin kone, datter, svigersøn og børnebørn: ”Det giver dejligt meget liv.”

Men han er godt klar over, at hans krop er meget slidt:

”Min diabetes er i virkeligheden det værste, for der følger en masse andre modbydelige problemer med. Jeg har mistet følelsen i fødderne, og jeg kan dårligt gå mere end 100 meter. Og så er der alt det med kosten, der hele tiden skal være styr på. Jeg spiser nærmest som en kanin.”

Jan Christiansen skal nu have undersøgt, om han skal have skiftet sin hjerteklapp. Livsoptimismen til trods er der også stunder med tristhed.

”Jeg kan tale med Ulla om alt. Jeg græder lidt en gang imellem. Ulla har også taget den svære samtale om døden med mig. Den kommer jo før eller siden,” siger Jan Christiansen stiltødt. ●

HELHEDSSYN i Holbæk

På Medicinsk Fælles Ambulatorium på Holbæk Sygehus har patienten én indgang til alle specialer.

Tekst SYBILLE HILDEBRANDT · Foto CLAUS BECH

Sygeplejerskerne har fået en vigtig rolle i forhold til de multisyge patienter ved Holbæk Sygehus' Medicinsk Fælles Ambulatorium, der giver patienten én indgang til samtlige specialer.

”Den organisering passer godt til situationen i Region Sjælland, der har en særligt stor andel af patienter med mange kroniske sygdomme,” pointerer sygeplejerske Helle Woxholt Sørensen, der er ambulatoriets afsnitsleder.

”Vi plejer at arbejde med en ambition om, at vi vil gøre det almindelige ualmindeligt godt. I erkendelse af at de fleste af hospitalets patienter lider af mere end én sygdom, har vi samlet alle specialer under ét tag,” lyder det fra Helle Woxholt Sørensen.

Hun fortæller, at ambulatoriet favner kardiologi, nefrologi, endokrinologi, gastroenterologi og reumatologi, lungemedicin samt Enheden for Tværfaglig Udredning og Behandling.

”Det åbner for, at patienten efter devisen ”samme dag under samme tag” kan få samlet sine besøg for flere af sine kroniske lidelser på én gang,” siger Helle Woxholt Sørensen og slår fast, at alt arbejdet i ambulatoriet er tværfagligt:

”Specielt lægesekretærene er vigtige samarbejdspartnere. Men det er vigtigt at sige at ”samme dag under samme tag” er et tilbud til patienterne. Hvis man som patient vil holde fast i at have tiderne på forskellige dage, kan man sagtens få det,” understreger Helle Woxholt Sørensen.

Medicinsk Fælles Ambulatorium har ikke kun sygeplejersker tilknyttet hvert speciale – det har også sygeplejersker, der går på tværs af specialerne, så de kan træde til, hvis patienter på vej fra det ene speciale til det næste har brug for hjælp. Heller ikke sygeplejersker i venteværelset er specialespecifikke, men de er vigtige, fordi de hjælper med at koordinere med patienterne.

”Vi forsøger på bedste måde i mødet med de multisyge at udnytte sygeplejerskernes helhedssyn kombineret med vores evne til specialisering. Det er for mig at se bl.a. her, vi som sygeplejersker med vores uddannelse gør en stor forskel for vores patienter,” siger Helle Woxholt Sørensen. ●

Fra hver vores planet

Den nye specialuddannelse i borgernær sygepleje giver et tiltrængt fælles sprog og kvalificerer hjælpen til multisyge borgere, fortæller specialsygeplejerske **Lene Piontek**.

Tekst SYBILLE HILDEBRANDT · Foto MICHAEL DROST-HANSEN

Kommunale sygeplejersker mangler indblik i kollegaers arbejdsgange i andre sektorer og et fælles sprog kommunerne imellem, når det drejer sig om håndteringen af multisyge borgere.

Det fortæller Lene Piontek, som er en af de første sygeplejersker, der har taget den nye etårige specialuddannelse i borgernær sygepleje, der er målrettet sygeplejersker i primær sektor.

Til daglig er hun specialsygeplejerske ved Den Kommunale Sygepleje i Esbjerg Team Øst.

“Specialuddannelsen har givet mig en helt anden forståelse for de arbejdsgange, sygeplejerskerne i de øvrige sektorer er underlagt. Det kan være med til at afhjælpe problemerne med, at patienter ofte lander mellem stole,” siger Lene Piontek.

Det er især kommet til udtryk i de praktikophold, der er indlagt i uddannelsesforløbet.

Lidt af et kulturchok

Som et eksempel nævner Lene Piontek den oplevelse at komme ind på en hospitaletafdeling, hvor lægen ikke selv gik stuegang hos patienterne. I stedet brugte lægen en hel arbejdsdag i et lille kontor på at gennemgå de målinger, sygeplejersken havde indsamlet ude hos patienterne.

“Det var lidt af et kulturchok at se, hvor meget sygeplejerske og hospitalslæge kun lænede sig op ad de forskellige videnskabelige parametre, hvor vi ude i primærsektoren næsten er tvunget til at anlægge et klinisk blik og vurdere patienten ud fra blikket, hudfarven og tonelejet. Det er det her fingerspitzgefühl, hvad man ser og lugter,” siger Lene Piontek og uddyber:

”Det er én af de forskelle, der gør, at vi nogle gange har svært ved at forstå hinandens verden. Det, jeg tager med mig fra uddannelsen, er, at hold da op hvor burde alle sygeplejersker have mulighed for at komme på udveksling i den sektor, de ikke arbejder i til dagligt, og gå i hinandens sko. Den forståelse er kimen til bedre samarbejde,” siger Lene Piontek.

Mange veje til målet

Uddannelsen har også givet hende et indblik i, at de enkelte kommuner har en vidt forskellig tilgang til håndtering af multisyge.

“Nogle gange virker det som om, vi kommer fra hver vores planet, selv om vi reelt arbejder i kommuner inden for samme region,” siger hun.

Som et eksempel på hvor forskelligt kommuner går til opgaven, peger Lene

Lene Piontek blev ligesom de øvrige kursister tilmeldt uddannelsen af sin arbejdsgiver, der med sin tilladelse forpligtede sig til at være hendes supervisor i multisygdom. Arbejdet som specialsygeplejerske passer hun ved siden af de teoretiske undervisningsforløb.

TO NYE UDDANNELSER i borgernær sygepleje

SPECIALUDDANNELSE I BORGERNÆR SYGEPLEJE

Specialuddannelsen i borgernær sygepleje er målrettet sygeplejersker i primær sektor. Formålet er at udvide sygeplejerskens faglige viden, færdigheder og kompetencer inden for borgernær sygepleje. Det skal ske med lige dele specialiseret teoretisk viden og kliniske færdigheder inden for borgernær sygepleje til borgere med kroniske sygdomme, psykiske lidelser og misbrug.

ADVANCED PRACTICE NURSING

Siden sommeren 2019 har Aarhus Universitet udbudt en linje i Advanced Practice Nursing (APN) under kandidatuddannelsen i Sygepleje. Kurserne retter sig mod klinisk praksis, hvorfor de studerende arbejder med praksisrelaterede cases. På APN-linjen kan de studerende arbejde med at videreudvikle klinisk praksis i det nære sundhedsvæsen i forhold til komplekse patientforløb, der går på tværs af sektorer og specialer.

Piontek på håndteringen af akutsygeplejerskefunktionen. Mens nogle kommuner bruger scoringsværktøjer som 'TOBS' og 'TOKS' til tidlig opsporing, sværger andre til at bruge forandringshjulet eller 'ABCDE'. Et andet eksempel er retningslinjer, som nogle kommuner har stående på reolen, mens andre tilgår dem via en smart lille app, hvilket skaber gigantiske forskelle i, hvor meget og hvordan retningslinjerne bliver brugt.

"Der er utrolig divergens i forhold til, hvad, man mener, er den bedste vej til målet. Og også det kan jo være med til at skabe kludder i sektorovergange og stille spørgsmålstejn ved, om alle danskere er lige for sundhedsloven, og i hvor høj grad

de forskellige tilgange egentlig bunder i evidens. Spørgsmålet er, om det er den bedste evidens, der bliver brugt, når alle kommuner gør noget forskelligt," siger Lene Piontek.

Fælles sprog om multisygdom

Hun tror på, at den indbyrdes dialog mellem sygeplejerskerne på holdet er første skridt på vejen til at mindske forskellene.

"På uddannelsen har jeg tilegnet mig alle de fagtermer, der er nødvendige for at kunne kommunikere kvalificeret omkring multisygdom med sygeplejersker inden for andre sektorer.

Ved systematisk at gøre brug af disse termer og få dem udbredt blandt kol-

legerne har vi skabt grundlag for en meget bedre kommunikation med hinanden og med lægerne i praksis og på sygehuset."

Lene Piontek har indset, at der mangler præcision i det faglige sprog om multisygge:

"Problemet har hidtil været, at man har haft et vagt sprog omkring de multisygge, som f.eks. at "patienten er faldet lidt af på den". Man har manglet nogle skarpe termer til hurtigt at kunne gøre sig forståelig, men det synes jeg nu, at jeg har fået. Så jeg føler mig meget bedre rustet til det her i forhold til at kunne kommunikere med min omverden og mine samarbejdspartnere i forhold til de multisygge," siger Lene Piontek. ☺

"...jeg blev mere sikker i rollen som sygeplejerske"

Maria Markussen
Sygehus Lillebælt

Din introduktion er noget helt særligt for os

Hos Sygehus Lillebælt gør vi os umage for at give dig en god og tryk start som sygeplejerske. Det betyder, at du ikke er alene på vagt de første to måneder, og at du får sparring med erfarne sygeplejersker, inden du står på egne ben på en vagt.

Introduktionsforløb er forskellige, så du får en introduktion, som passer til netop dit nye job. Her fortæller sygeplejerske **Maria Markussen** om sin start på Organkirurgisk sengeafsnit på Sygehus Lillebælt.

"Som ny og uerfaren sygeplejerske er læringskurven stejl, og for mig var det helt nyt at arbejde på en sengeafdeling.

Men mine kollegaer har taget hånd om mig fra dag ét. Jeg deltog i forløbet "Learning Lab", hvor alle nye bliver oplært af afdelingens erfarne sygeplejersker. Her fik jeg en grundig introduktion - både teoretisk og praktisk - til afdelingens forskellige patientforløb og patientgrupper, og den viden bruger jeg, hver gang jeg møder en ny patient.

Det var et lærerigt forløb, hvor jeg fik svar på mine spørgsmål, imens jeg stod ved patienterne. Der var også plads til, at jeg kunne reflektere over, hvorfor jeg gjorde, som jeg gjorde. Det betød, at jeg udviklede mig fagligt, og jeg blev mere sikker i rollen som sygeplejerske."

• Dengang •

JULEAFTEN PÅ JULEMÆRKESANATORIET

Året er 1937, og ca. 170 børn skal fejre juleaften på Julemærkesanatoriet Koldingfjord. Der var juletræ på alle afdelinger, og julefesten begyndte allerede ved middagstid juleaften med middag. De fik risengrød med mandler og tilhørende mandelgaver samt stegt gås. Overlægen læste juleevangeliet, og så dansede børnene om juletræet. Til sidst kom nisserne med sanatoriets julegaver. Hvert barn havde fået lov at ønske sig én ting, og netop det ønske lagde sanatoriet sig i selen for at opfylde, så godt de kunne.

(tga)

Foto: DANSK SYGEPLEIEHISTORISK MUSEUM

NOVO NORDISK TILBYDER GRATIS UDDANNELSER INDEN FOR BEHANDLING AF DIABETES OG OVERVÆGT

Gennem fleksibel og målrettet uddannelse ønsker Novo Nordisk at bidrage til, at du og din praksis får ny viden og praktiske redskaber til at håndtere udfordringerne i relation til behandling af type 2-diabetes og/eller svær overvægt.

Uddannelsesprogrammet dækker bredt – både med hensyn til fokusområder og geografi – og det opdateres løbende.

NOVO NORDISK DIABETES AKADEMI

Efteruddannelse inden for type 2-diabetes målrettet behandlerteamet i almen praksis.

NOVO NORDISK SYGEPLEJERSKE AKADEMI

Moduluddannelse inden for type 2-diabetes målrettet konsultationssygeplejersker.

NOVO NORDISK OVERVÆGTSMØDER

Nyeste viden og praktiske redskaber til at hjælpe personer med svær overvægt.

NOVO NORDISK DIABETES STORMØDE

Uddannelse inden for type 2-diabetes med fokus på muligheder og perspektiver i almen praksis.

NOVO NORDISK SYGEPLEJERSKE MASTERCLASS

Kurset målrettet konsultationssygeplejersker, der er erfarne inden for behandling af type 2-diabetes.

NOVO NORDISK MASTERCLASS FOR PRAKTISERENDE LÆGER

Målrettet uddannelse til praktiserende læger med stor diabeteserfaring og -kompetence

Alle uddannelsestilbud fra Novo Nordisk Denmark A/S er gratis og kun for sundhedspersonale.

Læs mere om hvilke relevante uddannelser, der afholdes i nærheden af dig på www.novonordisk.dk/uddannelse eller scan QR-koden her til højre →

1**Hvad dækker sygeplejerskekohorten over?**

A. Kohorten omfatter i alt ca. 30.000 kvindelige sygeplejersker over 44 år. Populationen er homogen hvad angår socioøkonomiske forhold og følges over tid.

B. Den danske sygeplejerskekohorte er unik på verdensplan, bl.a. fordi der i Danmark er gode muligheder for registeropfølgning på kerneparametre.

C. Sygeplejerskekohorten stammer fra den første formelle, standardiserede uddannelse til sygeplejerske på Diakonissestiftelsen i 1910.

2**Hvad betyder kohorte?**

A. Kohorte er et statistisk begreb om en gruppe respondenter med fælles karakteristika, der følges over en bestemt periode.

B. Ordet stammer fra dyret ko og fra det latinske hortus, som betyder have. Altså en have for en stor gruppe køer. I forskningssammenhæng overført til en gruppe mennesker med fælles baggrund.

C. En gruppe personer, som følges over tid og måles, vejes eller spørges om det samme.

3**Hvor holder sygeplejerskekohorten til i dag?**

A. Data er forsvarligt opbevaret i en boks i Sundhedsministeriet.

B. Alle data er krypterede og befinder sig i skyen.

C. Sygeplejerskekohortens data ligger på Parker Institutet, Frederiksberg Hospital. Kohorten ledes af sygeplejerske, ph.d. Mette Kildevæld Simonsen.

4**Hvem etablerede sygeplejerskekohorten?**

A. Overlæge, dr. med. Erik B. Obel. I 1988 blev sygeplejerske og senere ph.d. Yrsa Andersen Hundrup tilknyttet arbejdet med kohorten, som blev stiftet i 1993 og samme år udsendte det første spørgeskema.

B. Lektor og filosof Kari Martinsen i samarbejde med undervisere på Aarhus Universitets kandidatuddannelse.

C. Den amerikanske sygeplejerske Virginia Henderson som ønskede, at kohorte-undersøgelser skulle udbredes til Europa.

SYGEPLEJEKOHORTEN

Af **JETTE BAGH**, cand.cur., fagredaktør *Sygeplejersken*

Snart modtager en større gruppe medlemmer af Dansk Sygeplejeråd et spørgeskema i deres e-boks. Sygeplejerskekohorten vil gerne for fjerde gang indhente oplysninger om sygeplejerskers sundhed, livsstil, arbejdsmiljø m.m. - og helt aktuelt arbejdslivet under covid-19.

SE SVARENE PÅ SIDE **58**

5**Hvad kan data fra kohorteundersøgelsen anvendes til?**

A. Sundhedsministeren kan benytte data fra et specifikt område som grundlag for at skabe en sundhedsprofil af en stor gruppe kvinder til brug i lovgivningsarbejde.

B. Data bliver hyppigt anvendt af MPH-studerende i deres afsluttende specialer.

C. Ph.d.-studerende og sygeplejersker i gang med specialeskrivning kan anvende data som empirisk grundlag for behandling af forskellige problemstillinger. Det har f.eks. ført til anbefalinger for mængden af nattevagter for sygeplejersker inden for en bestemt tidsperiode.

6**Hvorfor er det en god idé at udfylde spørgeskemaet?**

A. Man bliver klog på, hvordan et spørgeskema kan opbygges.

B. Resultaterne kan på sigt medvirke til at øge sygeplejerskers og andre kvinders sundhed i Danmark og i resten af verden.

C. Resultaterne vil få betydning for myndighedernes anbefalinger for beredskabet under covid-19.

7**Hvilken forskningskategori tilhører sygeplejerskekohorten?**

A. Odontologi

B. Epidemiologi

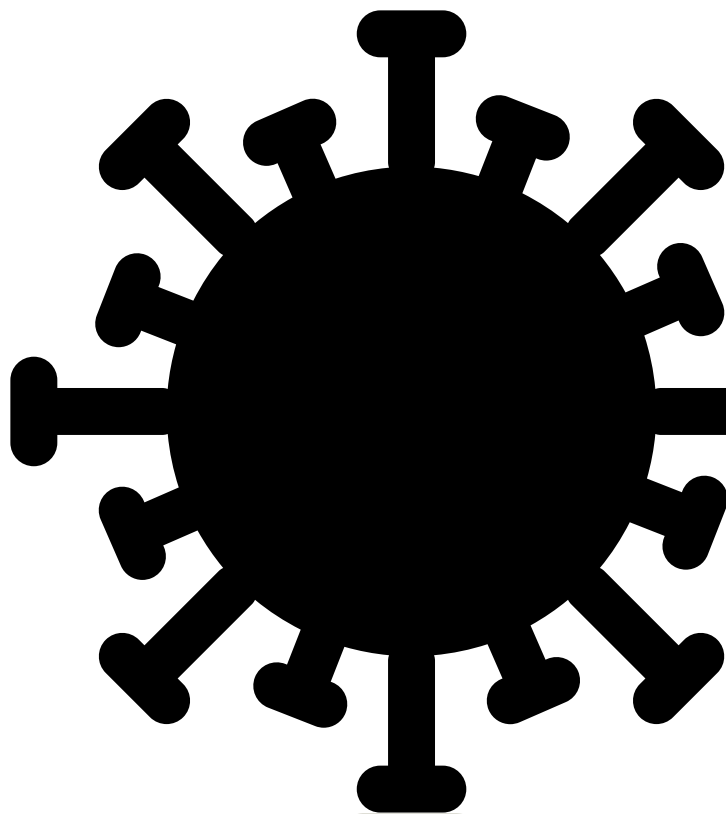
C. Fænomenologi

8**Hvad betyder ordet epidemiologi?**

A. Det er græsk og betyder "vidt omkring".

B. Det betyder "udbredelse i befolkningen" og stammer fra latin.

C. Epidemiologi stammer fra græsk epi = hos, demos = folk, logos = lære og er studiet af helbredsændringer i befolkningsgrupper.

OK2 i skyggen af

Midt i december lander sygeplejerskernes krav til OK21 hos arbejdsgiverne. Forhandlingerne begynder i januar, og sygeplejerskernes politiske forhandler **Grete Christensen** forudser et vanskeligt forløb pga. corona og den såkaldte reguleringsordning.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Foto **CLAUS BECH**

Mere i løn og bedre værn om fritiden. Det er bare nogle af de krav, sygeplejerskerne har med til de kommende overenskomstforhandlinger på det offentlige område, som skydes i gang i januar 2021.

De to emner gik igen hos de 12.000 sygeplejersker, der i efteråret benyttede muligheden for at indsende ønsker til overenskomstforhandlingerne. Og i begyndelsen af november besluttede Dansk Sygeplejeråds hovedbestyrelse, at man vil gå efter så store procentuelle lønstigninger som muligt samt øget beskyttelse af fritiden.

Formand for Dansk Sygeplejeråd Grete Christensen, som også er forhandlingsleder på det regionale område og med i den kommunale forhandlingsdelegation i Forhandlingsfællesskabet, uddyber:

”Der er ingen tvivl om, at vi ønsker at forhandle mest muligt hjem i lønstigninger til alle vores medlemmer. Coronasitu-

ationen har endnu en gang understreget, hvor vigtige vi sygeplejersker og mange andre offentligt ansatte er. En stor gruppe medlemmer giver klart udtryk for, at de ønsker noget ekstra denne gang. Og det er vi enige i,” siger hun.

Det bliver dog hurtigt efterfulgt af et men:

”Vi må desværre også være realistiske. Jeg forudser et vanskeligt forhandlingsforløb, især fordi resultatet i sidste ende afhænger af reguleringsordningen. Den har hjulpet os mange gange, for når det går godt i det private, sikrer ordningen, at de offentligt ansattes løn ikke halter bagud. Har vi ikke fået aftalt lige så store stigninger hjem, sikrer reguleringsordningen os alligevel de stigninger,” fortæller hun.

Vi har et lønofferslæb

Men reguleringsordningen gælder også, når det går mindre godt i den private sektor.

”Og det er lige præcis det scenarie, vi ser ind i lige for tiden. Selvom landets økonomi som sådan har det godt, og vi som et velfungerende velfærdssamfund magter at håndtere coronakrisen, må vi konstatere, at der i den private sektor i øjeblikket sker en stagnation eller måske endda en lille lønnedgang nogle steder. Og det kommer i sidste ende også til at påvirke de lønstigninger, vi kan forhandle hjem.”

Grete Christensen pointerer dog, at det faktum ikke lægger en dæmper på hendes ambition om at forhandle gode resultater hjem.

”Mange medlemmer i alle organisationer har været fleksible, arbejdet anderledes og udført deres opgaver på en anden måde. Og de faggrupper, som er mest kritiske og har de største krav til lønstigninger, er de samme, Dansk Sygeplejeråd inklusive, som i mange år og med rette har understreget, at vi har et lønofferslæb efter tjenestemandssystemet. De kvindedominerede grupper halter stadig bagefter lønmæssigt. Vi synes ikke, vores lønniveau er på plads, og derfor må vi desværre endnu en gang erkende, at vi ikke kan løse alt ved dette overenskomstbord.”

Grete Christensen understreger også, at Dansk Sygeplejeråds arbejde for lønstigninger og ligeløn fortsætter sideløb-

OK21

corona

bende med de aktuelle overenskomstforhandlinger, både lokalt i forbindelse med lønforhandlinger på de enkelte arbejdspladser og også centralt:

”I Forhandlingsfællesskabet er vi enige om, at vi vil arbejde for en pulje til ligeløn og lavtlønnende à la den, vi fik i 2018. Og aftalen er også, at vi efter forhandlingerne skal kigge nærmere på skævhederne i lønsystemet, og hvordan vi kan løse dem, evt. ved endnu en gang at appellere til politikerne på Christiansborg,” siger hun og tilføjer:

”Det er tankevækkende, at det er de samme organisationer i den offentlige sektor, der igen og igen har været i konflikt

Bliv klogere på OK21

Har du lyst til at vide mere om reguleringsordning og OK21, så har Dansk Sygeplejeråd lavet et e-kursus og en quiz, der gennemgår alt fra kravindsamling til forhandling og en endelig overenskomst. Find den på www.dsr.dk under 'Løn og arbejdsvilkår'. Læs også temaet om OK21 og chancen for at få løn som fortjent i *Sygeplejersken* nr. 9/2020.

Ifølge **Grete Christensen** er det tankevækkende, at det er de samme organisationer i den offentlige sektor, der igen og igen har været i konflikt med arbejdsgiverne, inklusive Dansk Sygeplejeråd: ”Vi er ikke specielt konfliktsøgende, det er simpelthen fordi, der er noget galt med lønnen.”

med arbejdsgiverne. Vi er ikke specielt konfliktsøgende i Dansk Sygeplejeråd, det er simpelthen fordi, der er noget galt med lønnen.”

Corona som blind passager

De store omorganiseringer, som dele af sundhedsvæsnet gennemførte på rekordtid i foråret pga. af coronapandemien, har desuden givet de offentlige arbejdsgivere blod på tanden. De forventer endnu mere fleksibilitet, end der allerede er. Men her vil Dansk Sygeplejeråd den stik modsatte vej.

”Sygeplejerskerne skal både kunne se sig selv holde til et helt arbejdsliv og have en forudsigelig fritid – lige som andre i det her samfund. Derfor vil vi også

arbejde for bedre værn om fritiden,” siger Grete Christensen.

Sluttelig er forhandlingslederen også spændt på, hvordan coronapandemien konkret kommer til at påvirke de fysiske forhandlinger.

”Det bliver en kunst at gennemføre forhandlingerne med corona som blind passager. Vi er normalt mange mennesker fysisk samlet fra både lønmodtager- og arbejdsgiversiden, og vi skal virkelig anstrenge os for at overholde alle de regler og restriktioner, som gælder hele samfundet. Men man må ikke underkende betydningen af, at man kan se hinanden, og de reaktioner, der kommer, når man sidder fysisk over for hinanden og forhandler,” siger hun. ●

De styrer slaget

Nytiltrådt forhandlingschef i Dansk Sygeplejeråd, **Louise Kanstrup Petersen**, præsenterer her de vigtigste aktører og begreber i OK21.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Foto **NILS MEILVANG**

Forhandlingsfællesskabet består af Dansk Sygeplejeråd og 50 andre faglige organisationer med i alt 565.000 medlemmer. Det er organiseret i fem valgrupper, bl.a. Sundhedskartellet.

"Her arbejder vi med de generelle krav, der går på tværs af alle faggrupper, f.eks. generelle lønstigninger, barsel, ferie, omsorgsdage og seniordage."

Forhandlingsfællesskabet forhandler med Danske Regioner og KL. Grete Christensen er forhandlingsleder for lønmodtagerne på det regionale område, mens Forhandlingsfællesskabets formand og formand for FOA Mona Striib er forhandlingsleder på det kommunale område. Grete Christensen er også med i den kommunale forhandlingsdelegation.

Sundhedskartellet består af otte faglige organisationer indenfor sundhedsområdet med i alt ca. 90.000 medlemmer. Sundhedskartellet har som de andre valgrupper i Forhandlingsfællesskabet en forhandlingsdelegation. Den består af Dansk Sygeplejeråd, Danske Bioanalytikere og Kost- og Ernæringsforbundet. Som formand for Sundhedskartellet er Grete Christensen Sundhedskartellets øverste, politiske forhandlingsleder, mens Louise Kanstrup Petersen er forhandlingsleder.

"Her fokuserer vi på de såkaldte specielle krav, som vi sammen stiller direkte til de kommunale og regionale arbejdsgivere. Lønnen kan også komme i spil her, men f.eks. også krav i forhold til pension, arbejdstid og kompetenceudvikling."

Danske Regioner er arbejdsgiverorganisation for de fem regioner og deres ca. 135.000 ansatte. Som formand for Regionernes Lønnings- og Takstnævn er Anders Kühnau (S) chefforhandler for Danske Regioner. Han er også formand for regionsrådet i Region Midtjylland.

KL er arbejdsgiverorganisation for landets 98 kommuner med omkring 500.000 ansatte. Her står Formand for KL's Løn- og Personaleudvalg, Michael Ziegler (C), der også er borgmester i Høje Taastrup, i spidsen for forhandlingerne.

Dansk Sygeplejeråd er også medlem af paraplyorganisationerne **CO10** og **CFU**, der forhandler overenskomst for lønmodtagere i staten. CO10 er en central forhandlings- og paraplyorganisation for 30 faglige organisationer med i alt ca. 40.000 medlemmer. CO10 og Lærernes Centralorganisation er gået sammen i Stats- og Kommunalt Ansattes Forhandlingsfællesskab (SKAF), som igen er med i samarbejdsorganisationen Centralor-

ganisationernes Fællesudvalg (CFU), der bl.a. forhandler de generelle overenskomstaftaler på statens område med Skatteministeriet.

"Når de generelle aftaler er på plads, forhandles de enkelte organisationsaftaler, som f.eks. aftalerne for ledere og lærere på SOSU-skoler eller for undervisere ved erhvervsakademier og professionshøjskoler direkte mellem CO10 og Medarbejder- og Kompetencestyrelsen under Skatteministeriet."

Arbejdsgiveransvaret for de offentligt ansatte på statens område ligger denne gang i **Skatteministeriet**. Skatteminister Morten Bødskov (S) leder forhandlingerne. De generelle spørgsmål forhandles mellem skatteministeren og CFU, mens **Medarbejder- og Kompetencestyrelsen** under Skatteministeriet forhandler med medlemsorganisationerne om de enkelte organisationsaftaler.

Da deadline for dette nummer af Sygeplejersken nærmer sig, er sygeplejerskernes OK21-krav under behandling i de forskellige forhandlingsfællesskaber, før de samlet sendes videre til arbejdsgiverne.

SÅDAN FORLØBER FORHANDLINGERNE

December 2020

Dansk Sygeplejeråd og de øvrige faglige organisationer sender deres krav til arbejdsgiverne og vice versa den 15. december. Tre dage efter mødes de politiske forhandlere fra begge sider og folder deres krav og ønsker ud for hinanden.

Januar 2021

Forhandlingerne kører videre på både teknisk og politisk niveau. De tekniske forhandlinger finder løbende sted og har til formål at præcisere og afstemme krav og finde mulige kompromiser. De varetages primært af organisationernes forhandlingschefer og tekniske forhandlere, dog i tæt samarbejde med politikerne. De første reelle politiske forhandlinger finder sted sidst i januar.

Februar 2021

Alle forhandlinger forventes afsluttet ved udgangen af måneden. Er der opnået forlig, skal de til urafstemning blandt medlemmerne. Opnås der ikke forlig, varsles der konflikt.

Marts 2021

De indgåede forlig skal godkendes på Dansk Sygeplejeråds kongres, før de sendes til urafstemning blandt medlemmerne. De har ca. 14 dage til at tage stilling.

April 2021

Bliver forligene stemt hjem, træder overenskomsterne i kraft den 1. april.

JEG DIG

Søg mere viden på www.novonordisk.dk

HAR NOGEN, DER STÅR DIT HJERTE NÆR, TYPE 2-DIABETES?

Mange med type 2-diabetes ved ikke, at sygdommen øger risikoen for at udvikle en hjerte-karsygdom.¹
Faktisk svarer én ud af fire danskere med type 2-diabetes i en ny undersøgelse, at de har ingen eller lav risiko.²
Vær med til at ændre den statistik.

Læs mere om hvad du skal være opmærksom på, hvis du har type-2 diabetes og risiko for hjertekarsygdom på www.novonordisk.dk eller scan QR koden med din smartphone for at få mere information.

To ud af tre dødsfald blandt patienter med diabetes relateres til hjerte-karsygdom.³
Tal med din læge om din diabetesbehandling – og om, hvad der kan gøres for at nedsætte risikoen for hjerte-karsygdom.

Gode spørgsmål at stille din læge:

- ♥ Hvordan hænger type 2-diabetes og mit hjerte sammen?
- ♥ Kan min diabetesmedicin være med til at nedsætte risikoen for hjerte-karsygdom?
- ♥ Hvis jeg får anden hjertemedicin – eksempelvis blodtryks- og kolesterol-sænkende – er der så stadig risiko?

1. Rawshani, A., et al., Risk Factors, Mortality, and Cardiovascular Outcomes in Patients with Type 2 Diabetes. N Engl J Med. 2018. 379(7): p. 633-644. 2. International Diabetes Federation. Taking Diabetes to Heart Danish Survey Results. 3. Low Wang CC, Hess CN, Hiatt WR et al., Clinical Update: Cardiovascular disease in diabetes mellitus. Atherosclerotic cardiovascular disease and heart failure in type 2 diabetes mellitus – mechanisms, management, and clinical considerations. Circulation. 2016;133:2459-2502.

5 TIL FERIE

Man bliver aldrig færdig med sin barndom

Er en lille pige vant til at få en lussing, hvis hun spørger sin far om noget, der forekommer ham ubekvemt – eller er hun tryk ved, at forældrene vil hende det bedste.

Forholdet til familie og barndom har betydning for dannelse af relationer i voksenlivet.

Fem gode romaner beskriver på forskellig vis, hvad der kan gøre relationsdannelse besværlig eller problemfri.

JETTE BAGH, cand.cur., fagredaktør,
Sygeplejersken

Tarjei Vesaas
IS-SLOTTET

Batzer & Co
216 sider – 300 kr. (vejl.).

Siss og Unn er ved at blive venner og fascinerede af hinanden, som man kun kan være det i begyndelsen af puberteten. Unn er ny i bygden og bor hos sin moster, fordi hendes mor er død. Der er en sitrende spænding mellem de to, der slutter, da Unn forsvinder. Og dog – Siss lover sig selv, at indtil Unn bliver fundet, vil hun ikke tænke på noget andet end Unn. Og det gør hun i en grad, så hun bliver syg og delvist mister kontakten til både forældre og klassekammerater, der alle vil hende det godt.

Is-slottet, der ligger i elven, er en formation dannet af vandfald og kulde. Det tiltrækker, skræmmer og spiller en afgørende rolle i bogen. På et tidspunkt måtte jeg holde vejret i spænding over, om det ville ændre handlingen radikalt. Sproget er fortættet, Siss' måde at tale og tænke på er klar og tydelig, men kræver eftertanke.

Unns moster er den, som til sidst løser Siss fra sit løfte til Unn og giver hende lov til at tro på fremtiden.

James Rebanks

FÅREHYRDENS DAGBOG

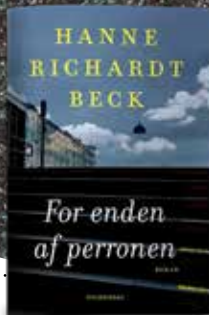
En fortælling fra de engelske bjerge

Strandberg Publishing 2019

320 sider – 249,95 kr.

Forfatteren ejer en familiegård i the Lake District og er uddannet i historie fra Oxford University. Bogen beskriver livets gang over et år, ikke blot for mennesker, men i høj grad for de mange får, familien ejer. Bedstefar, far og deres overleverede viden og praksis udgør en væsentlig del af fortællingen sammen med den tætte kontakt med dyrene, familiens arbejdsdeling og det skiftende vejrlig. Liv og død blandt får og mennesker løber som en rød tråd gennem de mange sider om får. De føder, spiser, bliver klippet og mærket med familiens farver, og de bliver sendt ud i de høje bjerge for at spise – og hentet hjem igen. Uden de dygtige Border Collier gik det ikke. Tan og Floss hedder de i denne bog. Ikke Lassie.

Bogen delte vandene blandt mine læsevenner. Nogle syntes, der var rigeligt med får, andre at familien og den tætte kontakt med naturen var en god læseoplevelse. Klogere på får, det bliver man i hvert fald.

Hanne Richardt Beck
FOR ENDEN AF PERRONEN
Gyldendal 2018
459 sider – 299,95 kr. (vejl.)

49-årige Peter er fuld og står på Nørreport Station parat til at springe ud foran et tog. Men årene i hans liv begynder at tale til ham. De fortæller om tre kvinder, som har været gennemgående i hans liv siden niende klasse, ikke mindst sygeplejersken Ellen, som han blev gift med. Peters og kvindernes baggrund og familie, som i høj grad bliver bestemmende for de fires tilværelse og uddannelse, er en del af den velskrevne historie. Sideløbende med portrætter af de gennemgående personer er der interessante beskrivelser af samfundsudviklingen og de strømninger, vi genkender, bl.a. fremkomsten af fænomener som MUS-samtaler, lørdagskylling, Muhammed-krise, præsident Trump og på side 399 en overraskende omtale og kritik af Dansk Sygeplejeråds rolle under konflikten i 2008 oplevet af Ellen.

Olga Tokarczuk
**KØR DIN PLOV OVER DE DØDES
KNOGLER**
Gyldendal 2020, 2. udgave, 2. oplag
240 sider – 279,00 kr. (vejl.)

Hovedpersonen Janina er en gammel lærerinde og tidligere ingeniør, som holder af at lægge horoskoper og oversætte digte. Hun bor i et øde område i Polen, hvor hun holder opsyn med de sommerhuse, der ligger der. Naturen og dyrene er hendes foretrukne selskab, men efterhånden introduceres flere mennesker, hvoraf nogle få er gode venner, og andre er fjender, fordi de er jægere og tager livet af vildsvin og rådyr. Nogle af disse jægere og et par myndigheds personer findes senere døde under mystiske omstændigheder. Det er dyrene, der binder handlingen sammen, hvilket ses i de sort-hvide illustrationer i denne groteske og vældigt underholdende roman. Forfatteren er uddannet psykolog og har et eminent blik for de forvridninger i sindet, der kan opstå i et menneskeliv, og en veludviklet humor og fortælleevne. Hun fik nobelprisen i litteratur i 2018.

Merete Pryds Helle
FOLKETS SKØNHED
Lindhardt og Ringhof 2016
429 sider – 219,95 kr. (vejl.)

Lussinger, dem er der mange af, og de bliver delt ud uden særlig begrundelse eller eftertanke i denne skildring af livet på Langeland i 1930'erne. Marie er barn i en familie, hvor pengene er små, far bestemmer, og mor altid er gravid. Maries barndom er præget af overgreb, fattigdom og mangel på mad. Slæbesild bliver et tydeligt billede på, hvordan forældrene mætter en stor familie, og far altid får det meste og det bedste af det, der er til rådighed. Dybere samtaler er der ikke plads til, dagen og vejen skal klares og bliver det. Maries liv giver et godt indblik i en tid, hvor velfærd ikke fandtes. Marie bliver kæreste med Otto med de blå øjne, og de to flytter til København og senere til Værløse. To døtre får de og et liv i en forstad, som ikke er for sjovt, for barndommen bliver man aldrig færdig med.

NORDFLØJEN

Rigshospitalets nye lillesøster, **Nordfløjen**, er endelig taget i brug. Den byder på kunstneriske trapper, god plads, flot udsigt og nye arbejdsgange. Tre sygeplejersker har vist deres nye arbejdsomgivelser på landets højest specialiserede hospital frem til *Sygeplejersken*.

Tekst **KRISTINE JUL ANDERSEN** · Foto **BAX LINDHARDT**

På en bænk i foyeren sidder Hanna Maria Fuglø. Bag hende snor en vindeltrappe sig opad i bygningen, som Mette Kirk Vium et øjeblik senere kommer ned ad. Louise Mønster tilslutter sig dem fra gangsidens.

De er alle tre garvede sygeplejersker på Rigshospitalet, men har inden for de seneste måneder skiftet den gamle centralbyg-

ning ud med helt nye omgivelser i det nybyggede Nordfløjen.

Den 68.000 kvadratmeter store lillesøster er en af de mange sygehusbyggerier, der blev sat i værk landet over i forbindelse med kvalitetsreformen af landets sundhedsvæsen tilbage i slutningen af nullerne. Nogle sygehusbyggerier er færdige, andre har stadig lange udsigter.

Stor, smuk og smart

For landets højest specialiserede hospital har byggeriet budt på mange udfordringer og dermed udskydelser af ibrugtagningen i to år. Men nu står den klar, og de tre sygeplejersker har sagt ja til at tage *Sygeplejersken* med på rundtur til en snak om æstetik og funktionalitet.

Problemer med check-in

Vi mødes ved hovedindgangen til Nordfløjen, indgang 6. Derfra går vi forbi receptionen og det store vente- og caféområde. Store vinduer fra gulv til loft langs flere vægge

slipper det dunkle eftermiddagslys ind alle vegne. Borde og stole er sporadisk besat.

Der er opsat en række standere ved indgangene, hvor patienterne selv skal lave check-in. Som i en lufthavn. Når man på de enkelte afdelinger er klar til at modtage patienten, vil det fremgå af en skærm, hvor der også står, hvor man skal gå hen.

”Idéen er, at der kun er ét fælles sted, hvor man kan lave check-in, så der ikke er så mange, der sidder og venter ved de enkelte afsnit,” forklarer Hanna Maria Fuglø, og Louise Mønster tilføjer:

”Det fungerer ikke helt optimalt. Mange må stadig have hjælp fra receptionen. Og der er behov for bedre vejvisning til patienterne. Men det er de i gang med at justere.”

Magisk mosaiktrappe

Vi går hen ad den brede lyse gang og kommer til en ny vindeltrappe.

”Den her trappe er helt vildt flot,” siger Hanna Maria Fuglø, da vi nærmer os, og Louise Mønster tilføjer, mens vi bevæger os opad:

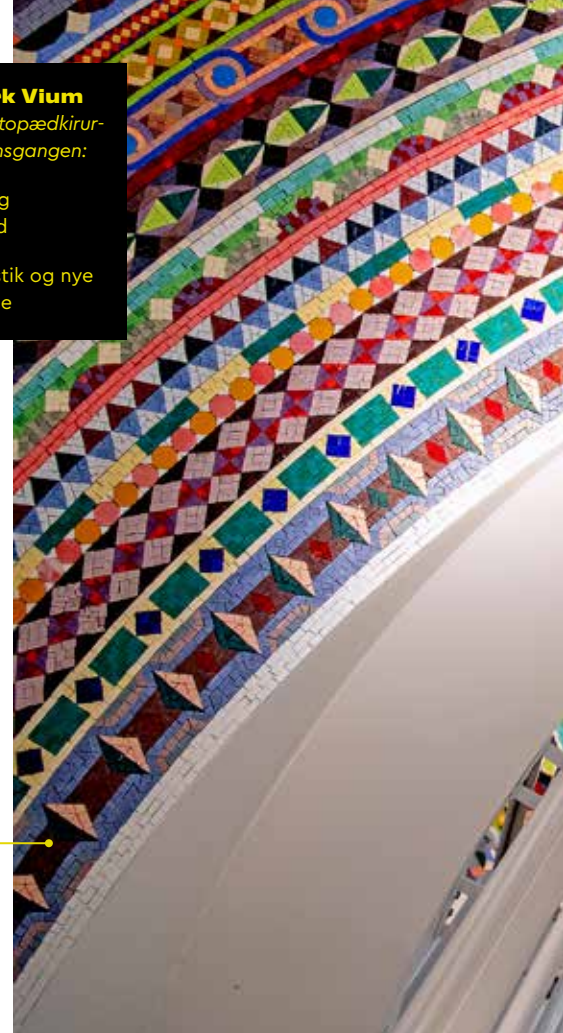

Anæstesisygeplejerske **Mette Kirk Vium** på sin plads på en operationsstue i Nordfløjen.

Mette Kirk Vium
Anæstesi, Ortopædkirurgi, Operationsgangen:

Bedst: Lys og rummelighed

Værst: Logistik og nye arbejdsgange

”Og den er god at gå på.”

En mosaik af bittesmå sten i et væld af varme farver omfavner os ovenfra og inviterer en til at stoppe op og udforske det. Små unikke mønstre inddelt i en form for striber fremhæver den store vindeltrappes slangedans op gennem bygningens mange etager. Op mod lyset.

”Det betyder noget for mig, at der er noget særligt og smukt at se på. Det tror jeg også, det gør for patienterne,” siger Hanna Maria Fuglø, og Mette Kirk Vium tilføjer:

”Her er generelt meget lyst og imødekommende. Det er noget helt andet end centralkomplekset, hvor vi kommer fra.”

”Bare det, at man ikke skal være bange for, at der kan falde loftsplader ned i hovedet på en, er jo en stor fornøjelse,” siger Louise Mønster med et smil.

Mette Kirk Vium mener dog, at der kunne være prioriteret lidt anderledes.

”Der er brugt mange penge på kunst. Man kunne godt have valgt at bruge nogle af pengene på mere funktionelle ting,” siger hun.

Hvad hun helt konkret tænker på, vender vi tilbage til.

Dobbelt så meget plads

Hver etage har sin egen farve, og fulgt på vej af trappekunsten er vi nået til 1. sal, hvor hvide vægge er suppleret af blå farver bl.a. på gulvet. Her er 18 operationsstuer. Og det samme på etagen over.

Mette Kirk Vium er anæstesisygeplejerske på Afsnit for Led- og Knoglekirurgi og arbejder på den blå etage, hvor hun viser en tom operationsstue frem.

”Her er dobbelt så meget plads som på de gamle operationsstuer. Det betyder, at her er plads til flere ting. Men også at der er længere til tingene, når man skal have fat i dem,” fortæller hun.

Hun åbner to låger i et stort skab. Bag lågerne er et lille rum, som man også kan tilgå fra den modsatte side, som er ud til gangen.

”Som noget nyt får vi leveret en vogn med alt det udstyr, vi skal bruge til den enkelte operation. Det er forløberen for den nye regionale sterilcentral, der endnu ikke er klar til at håndtere ortopædkirurgiens instrumenter. Så indtil videre er det vores egne sygeplejersker og sterilteknikere, der vasker og autoklaverer vores instrumenter på den gamle operationsgang i centralkomplekset,” siger Mette Kirk Vium og fortsætter:

”Det virker nogenlunde, men det kræver, at mange tænker på nye måder. Især kirurgen, der skal have bestilt instrumenter til operationen allerede dagen før. Og man kan ikke bare lave det om, da vi ikke har alle instrumenterne her. Det gør operationsprogrammet mindre fleksibelt.”

Apparatur på søjler

En ny ting er også, at operationsapparatur ikke længere står på rulleborde. Nu er det fastgjort til søjler, der er hæftet til loftet, og som man kan hæve og sænke og flytte rundt i luften.

”Det er nemmere at gøre rent. Og så er der strøm til apparaturet i søjlerne. Det var der ikke i rullebordene. En af vores store udfordringer med arbejdsmiljøet tidligere var ledninger, der enten lå i snublehøjde eller hang i halshugningshøjde. Vi bøvlér lidt med at bruge de nye søjler, men når vi vænner os til det, skal det nok blive godt,” fortæller Mette Kirk Vium.

Hendes afdeling flyttede fra de gamle til de nye omgivelser i september, og det har ikke været uden problemer.

”Det var helt galt i starten. Der var mange nye arbejdsgange, som ikke var beskrevet på forhånd. Vi vidste ikke, hvor tingene lå, alt var anderledes. Og der er stadig mange ting, der ikke fungerer optimalt,” fortæller hun.

Tilbage på gangen går vi forbi skylle- rum, rum med udstyr og depoter. Mette Kirk Vium konstaterer flere gange, at tingene ikke er på plads endnu.

Et glasparti med en lodret skakt hele vejen op gennem bygningen slipper lys ind fra oven og giver plads til endnu et kunstværk, der kan ses fra alle etager. Det er lavet af Olafur Eliasson og forestiller to lange spiraler i sort og hvid, som konstant drejer stille rundt og hele tiden ændrer udtryk.

Mosaikkunsten er lavet af kunstneren **Erik A. Frandsen**.

”Det minder mig om en DNA-streng. Det er meget fascinerende,” siger Mette Kirk Vium.

”Jeg er nok den lykkeligste”

Louise Mønster tager os med op ad en bagtrappe til den lyseblå 2. etage og ind på hendes afdeling, **Operationsmodtagelse og Opvågning, også kaldet OMO**. Det er en ny afdeling, der er blevet født med det nye Nordfløjen. Her har man valgt at lægge alt omkring en operation ind under samme hat. De har både patienter, der i forvejen er indlagt, og patienter, der kommer direkte hjemmefra ind til operation og bliver udskrevet umiddelbart efter.

”Jeg er nok den lykkeligste af os tre. Lokalerne er designet til OMO, og her er virkelig lækkert,” siger Louise Mønster, der ligesom alle sine kolleger er blevet ansat på den nye afdeling.

På OMO mærker man også, hvordan der i byggeriet er tænkt over at udnytte lyset. Vinduerne går fra knæhøjde til lidt over loftshøjde, så der bliver en lille kip, som sikrer det bedste lysindfald fra oven.

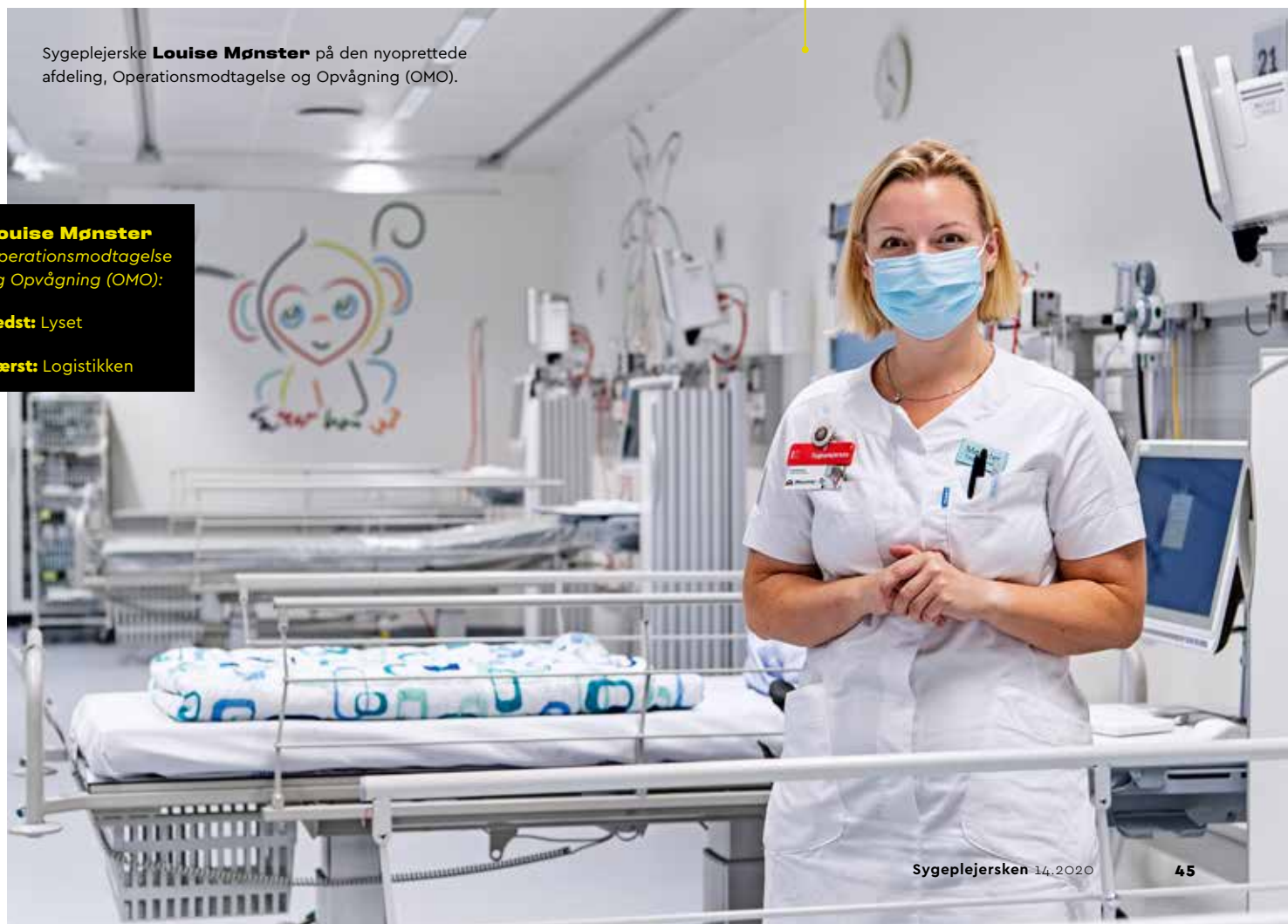

Sygeplejerske **Louise Mønster** på den nyoprettede afdeling, Operationsmodtagelse og Opvågning (OMO).

Louise Mønster
Operationsmodtagelse
og Opvågning (OMO):

Bedst: Lyset

Værst: Logistikken

Sygeplejerske **Hanna Maria Fuglø** tager bl.a. imod patienter her i konsultationslokalet.

Hanna Maria Fuglø
Klinik for Led- og Knoglekirurgi og Klinik for Plastikkirurgi og Brandsårsbehandling:

Bedst: Lys, rummelighed, store vinduer mod Fælledparken

Værst: At der er længere at gå, hvilket kan mærkes i benene

”Alt det her er luksus for os. Men vi kan godt mærke, at der er større afstande til alt. I dag tog det mig 40 minutter at aflevere en patient ovre i centralkomplekset,” fortæller Louise Mønster og forklarer, at det både skyldes længere afstande, men også fortsat venten på elevatorer i centralkomplekset.

Et levende maleri

Vi bevæger os videre op på 3. sal. til den grønne etage. Her har Hanna Fuglø sin daglige gang i Klinik for Led- og Knoglekirurgi og Klinik for Plastikkirurgi og Brandsårsbehandling. Først viser hun en af de små operationsstuer til mindre indgreb som f.eks. at få fjernet modermærker, som foregår ved lokalbedøvelse. Længere nede ad gangen drejer vi om et hjørne og går ind i et konsultationsrum med to skrivebordspladser og en briks. Lige ved indgangen er der et lille omklædningsrum.

Men det første, man ser, når man træder ind i lokalet, er udsigten. Et levende maleri med en stor græsplæne omgivet af træer i brune og gule nuancer og plads til at lade øjne og tanker vandre.

”Lyset og panoramaudsigten ud over Fælledparken er helt fantastisk. Det er så meget bedre end vores gamle mørke og små lokaler. Og det betyder rigtig meget for, hvordan både vi selv og patienterne har det,” smiler Hanna Maria Fuglø.

Hendes afdeling flyttede ind i Nordfløjen i juni måned, og er dermed lidt foran ift. de to andre, når det gælder bygnings børnesygdomme.

”Der var en del ting, der skulle justeres i starten. Vi fandt f.eks. hurtigt ud af, at vi havde for lidt skabsplads. Derfor bestilte vi flere skabe, som vi nu afventer, bliver monteret,” siger Hanna Fuglø og låser døren bag sig.

Flere kilometer i benene

”Jeg synes, at her er rigtig rart og rummeligt. Jeg kan mærke det mentalt. Men det har også en pris. Og jeg kan godt mærke i min krop, at jeg går længere, end jeg plejer,” siger Hanna Maria Fuglø. De andre nikker, og Louise Mønster fortsætter:

”Nu er der ingen af os, der arbejder på et sengeafsnit, men vi hører fra dem, der gør, at det er rigtig hårdt. De går meget mere, end de plejer, fordi der er så langt mellem patienterne, der jo ligger på hver deres patientstue og ikke mere er samlet to, tre og fire patienter på én stue som i centralkomplekset.”

De tre sygeplejersker går videre ned ad de lange gange. I midterpartiet mellem to gange ligger adskillige møde- og konferencerum kun omgivet af glasvægge og dermed frit udsyn begge veje. Til sidst når vi til de åbne kontorlandskaber.

Række på række står bordene ned gennem lokalet. Adskilt af lave lydæmperskærme. I alt fire computerpladser side om side på hver række. Nogle steder er der sat navneskilte op.

”Det har fået en meget blandet modtagelse. Nogle har det svært med det, andre synes, det er fint,” fortæller Louise Mønster.

Ønsker til forbedringer

Nordfløjen rummer mange afdelinger og flere etager, som vi ikke når at se i denne omgang, hvor vi slutter af i kaffestuen på 1. sal. Den ligger i et hjørnelokale med udsigt til Blegdamsvej og det gamle Rigshospitalet. Der er borde og stole i grupper og puder til at sidde på i de brede vindueskarme. Langs en væg er der stillet et par sofaer op.

”Før var vi måske 40, der delte et køkken. Nu er vi 80. Det er mange. Der er ikke den samme stemning, fordi vi er så mange og dermed mange, man ikke kender,” siger Mette Kirk Vium.

Det er bl.a. her, hun mener, man kunne have brugt nogle af kunstpengene på funktionalitet.

”Der er gået meget på kompromis med funktionaliteten her. Ja, der er da pænt, men der mangler skabsplads til service. Der er lagt en laminatplade på køkkenbordet, der går i opløsning på kort tid, i

En glasbro med tro arkitektur til resten af byggeriet forbinder det gamle Rigshospitalet med det nye. En trafikeret åre i løbet af dagen, men her sidst på eftermiddagen er der øde. På billedet ses fra venstre: **Mette Kirk Vium, Hanna Maria Fuglø og Louise Mønster.**

stedet for at bruge penge på en stålplade,” siger hun og fortsætter:

”Der er for lidt plads til alle de mennesker. Der er altid kø ved køkkenbordet for at komme til at varme mad, få kaffe eller få vand fra vandhanen. Kaffemaskinen kan kun lave to kander af gangen, og der er kun fire kander i alt, så de er hurtigt tomme. Der er ikke TV, og der var kun sat en enkelt sofa op til at starte med. Nu har vi selv hentet et par af de gamle, så det er muligt at tage en powernap, hvis man står til rådighed om natten.”

På en væg hænger en plakat, som opfordrer alle til at skrive deres ønsker til forbedringer. Der er mange ønsker. F.eks.: ”Lys under køkkenskabe ved køkkenborde”, ”tre ekstra borde i kaffestuen”, ”håndvask på toilet er for lille og lavthængende” og ”løbehjul til gangpersonalet”.

Der er ingen tvivl om, at Nordfløjen skinner med sin arkitektur, lyset, rummeligheden, kunsten og det, at alt er nyt og rart at være i. Men der er også mange udfordringer i det nye byggeri, som venter på at blive bragt i orden. ●

Her ses de tre sygeplejersker i kaffestuen på 1. sal.

Jul på kryds og tværs

Sprit hænder, gæt og vind

Tekst **JETTE BAGH**, Cand.cur., fagredaktør, Sygeplejersken

Trods mundbind, mink og massive problemer i Danmark og verden som helhed: Jul på kryds og tværs består. Gæt årets kodeord i tre led og udfyld felterne nederst på siden. Send løsningen til redaktionen, Sankt Annæ Plads 30, 1250 København K. Skriv "Julekryds" i nederste, venstre hjørne på kuverten. Det er også muligt at sende løsningen til Julekryds@dsr.dk

Husk navn, adresse, medlemsnummer og kodeord. Vi skal have løsningen senest d. 6. januar 2021. Blandt de rigtige svar finder vi tre vindere, som får et gavekort og et eksemplar af bogen 'Kald og profession' af Gunilla Svensmark. Bogen beskriver sygeplejens historie. De tre vindere får direkte besked, og navnene kan læses i Sygeplejersken 2021;(1), der udkommer d. 18. januar.

GOD JUL	EPICONDYLITIS HUMERI	STYGGE LAND	ATOMTEGNET FOR ILT	KODEORD (3. DEL)	EN- GELSK BY	REN- GØ- RINGS- MIDLET MOD CO- RONA	GAN- GERNE	FÅ SIG TIL	TYSK- LAND	FOR- FALDS- DAG
KODE- ORD (1. DEL)			ÆDEL- STEN							
			BE- SKIDTE DREN- GENAVN				ENS		SMEL- TEDE PRÆDI- KANT	
CHRIS- TENSEN FAVORI- SERING						CORONA- KONSE- KVENSER				
BLOMST	BOLD- KLUB ENS		AVIS		BI- BELSK KVINDE	STEMME RÅB				TRIST
		5 KODEORD (2. DEL)	HOLDE AF STATS- MAND							INSEKT STED- ORD
		FORBIER BESKYT- TELSE			FUGL OVER- LADER			PINLIG SVÆR- GET		
PR STK	SKAL						SLEMT			
VÅBEN	2 ENS			DET 7. BOG- STAV	SLUGTE BANDE- LEDER			SKRIFT- TYPER UNGARN		ØRKEN
							SNYDT			STIFT VINTER- TØJ
EFTER T	DÆKKE- TØJ ØSTTYSK- LAND					GOLF- PLØK ANMÆRK- NING			RED- SKABER ROGN	
DATA- BE- HAN- DLING		ENS	UDMAT- TELSE DANSK Ø							
PRINSESSE					YDER- PUNKT 2 ENS			STRØM	DEN HEL- LIGE -? SOLGUD	
BAJER										
		GLANE			HUND JOD				BLOMST FØR H	
HALV- TREDS	VISNE									

LEXI.DK

NAVN

MEDLEMSNUMMER

ADRESSE

LØSNING

Din Sundhedsfaglige A-kasse er **Danmarks billigste a-kasse**. Vi giver dig tryghed og overskud til et **sundhedsfagligt arbejdsliv**.

Mød os på dsa.dk

Sygeplejersker kan selv få brug for at få **taget temperaturen på arbejdslivet**

Tryghed giver overskud

Din Sundhedsfaglige A-kasse

Har du en professionsbachelor?

Så byg ovenpå med en kandidat fra SDU!

Deltag i Online Åbent Hus
10. februar kl. 12-16 på
sdu.dk/aabenthus/kandidat

På SDU har vi en række kandidatuddannelser, der er rettet til professionsbachelorer fra sundhedsområdet, det sociale område eller undervisningssektoren.

Kandidat:

Idræt og sundhed
Folkesundhedsvidenskab
Den sundhedsfaglige
Fysioterapi
Jordemodervidenskab
Ergoterapi
Klinisk sygepleje

Erhvervs-kandidat (4-årig, hvor du kan arbejde samtidig med, at du læser):

Klinisk sygepleje
Ergoterapi
Den sundhedsfaglige
Fysioterapi
Jordemodervidenskab

Læs mere på sdu.dk

SDU

#bygviderepådinkarriere

”

**Jeg tror
slet ikke,
folk forstår,
hvad det betyder
at blive krænkede**

”Jeg håber inderligt, at min historie på en eller anden måde bidrager til en indsigt hos nogen, der kan påvirke systemet i en mere værdig behandling af ofre for sexchikane,” siger Johanne.

Da **Johanne** sagde nej tak til en affære med en faglig leder, blev hun pillet af det spændende projekt, hun ellers var blevet sat på. Den manglende håndtering af forløbet udløste en akut belastningsreaktion og en aftrædelsesordning. Den faglige leder fik lov til at blive.

Tekst ANNE WITTHØFFT · Foto CLAUS BECH

Jeg er forelsket i dig. Jeg kan ikke tænke på andet end dig. Dine øjne er så ... Jeg vil bare knalde med dig.”

Sådan lød begyndelsen på det, der kunne være stoppet som en helt almindelig, uigengældt forelskelse. Måske havde det været en smule akavet efterfølgende. Men dog til at komme videre fra.

I stedet endte det som et personligt mareridt for sygeplejersken Johanne, fordi hverken ledelse eller fagforening formåede at hjælpe hende, da hendes faglige leders forelskelse i hende ikke stoppede, men i stedet udviklede sig til seksuel chikane.

Den indledende episode udspillede sig, da Johanne og hendes faglige leder var på vej hjem i bil fra det to-dages-seminar, de havde været på som del af et nystartet landsdækkende projekt inden for sundhedsvæsenet.

”Jeg var så glad. Projektet gav så meget mening, og jeg følte mig heldig. Det gav mig mulighed for at dygtiggøre mig og på sigt få nogle bedre arbejdsopgaver,” fortæller Johanne.

Men på vej hjem i bilen bliver den faglige leder eksplicit og siger, at han havde håbet, at seminaret vil have udmundet i en affære med Johanne.

Da hun afviser, siger han, at han er besat af hende og ikke kan tænke på andet end hende. Han fortæller også, at grunden til at han specifikt havde bedt om at få Johanne med på projektet, var fordi at han ville ”knalde med hende”.

Det er det, der i et senere referat til Johanne – skrevet af den faglige leders overordnede – hedder, at den faglige leder finder, ”at du er en sød og charmerende kvinde, og at han fremfor alt er lidt betaget af dit både personlige og faglige engagement”. Og videre, at han ville ”lodde stemningen for dine eventuelle ønsker om et intimt samvær af seksuel karakter”.

I bilen forsøger Johanne at tale de seksuelle opfordringer ned. Hun siger nej tak

og understreger, at hun er lykkeligt gift. Hun foreslår den faglige leder, at det er den medicin, han tager, der får ham til at sige de ting, han siger. Forsøger i det hele taget at hjælpe ham til at bakke ud af det, han lige har sagt, med sin værdighed i behold.

For det føles pludselig ubehageligt at sidde fastspændt i en bil, hvor man ikke selv, hverken mentalt eller fysisk, har rattet.

”Jeg sad i en lukket bil med ham i flere timer og sagde nej igen og igen. Det var dybt grænseoverskridende. Især fordi han var min faglige leder.”

Da han sætter hende af på hendes hjemadresse, spørger han igen, om hun ikke nok vil overveje en affære.

System bør handle på uretfærdighed

Johanne har nøje overvejet, om hun skulle fortælle sin historie i *Sygeplejersken*. Om det var værd at rippe op i de gamle sår og finde sagsmappen frem med hendes arbejdsskadesag om seksuel chikane, som hun ligesom oplevelsen har stuvet ind i det bageste hjørne af et skab i soveværelset.

Når hun trods sine betænkeligheder alligevel har valgt at fortælle sin historie, er det fordi hun ønsker at råbe op om, at det system og den ledelse, der skal hjælpe dem, der bliver udsat for seksuel chikane, ikke altid fungerer og ikke altid sørger for, at retfærdigheden sker fyldest.

”Vi går alle rundt og tror, at hvis der sker en uretfærdighed, så har vi systemer i Danmark, der hjælper os. Det er sådan, vi er flasket op. Men det er ikke sådan, det er,” siger Johanne.

Mudret ledelse

Da Johanne kommer tilbage på afdelingen, beslutter hun sig for at informere sin egen leder om det, der er sket.

”Jeg er forelsket i dig. Jeg kan ikke tænke på andet end dig. Dine øjne er så ... Jeg vil bare knalde med dig.”

”Hun griner bare lidt af det, og siger, at det jo ikke er sket på arbejdspladsen. Jeg insisterer på, at det er sket i arbejdsøjemed og at hun skal vide det, så hun har mulighed for at handle, hvis det ikke stopper. Men hun verfer det bare af.”

Og det stopper ikke.

”Han kigger efter mig med hundeeøjne. Jeg prøver at op-

føre mig normalt. På et tidspunkt ringer han ligefrem til mig, mens jeg er på arbejde og har en patient. Han siger, at han ikke kan tænke på andet end mig, og om jeg ikke nok vil overveje den affære.”

Johanne afviser ham igen.

Den episode indgår også i det efterfølgende referat af en samtale mellem den faglige leder og dennes overordnede. Her hedder det om telefonopkaldet, at den faglige leder: ”ønskede at efterspørge om du havde en interesse i at udbygge jeres relation.”

Taget af projekt

Kort tid efter informerer den faglige leder Johanne om, at han har trukket afdelingen ud af det landsdækkende projekt. Det bliver dråben for Johanne.

”Jeg bliver rasende og siger det til min afdelingssygeplejerske, som siger, at sådan er det. Det er noget, den faglige leder bestemmer.”

”Jeg bliver så vred, at jeg skriver en mail til ham og alle de øvrige ledere om, hvad jeg har gjort mig af tanker om vores arbejdsplads, og hvad der ikke fungerer.”

Det provokerer den faglige leder, som sender Johanne en rasende sms og senere giver hende en skideballe.

”Samtidig med at han skældte mig ud, var han også kælen og snakkede igen om, at han var forelsket i mig.”

”Jeg sad i en lukket bil med ham i flere timer og sagde nej igen og igen. Det var dybt grænseoverskridende. Især fordi han var min faglige leder.

”Resten af dagen husker jeg ikke særlig godt,” siger Johanne.

”Det var virkelig klamt, og jeg kunne slet ikke være i det.”

Hun får en snak med sin tillidsrepræsentant og bliver sygemeldt.

”Min første reaktion er, at jeg vil sige op. Men min tillidsrepræsentant overtaler mig til, at det skal jeg ikke gøre. I stedet skal vi tale med HR-afdelingen, som bakkere op om sygemeldingen, og at jeg skal tage en pause fra arbejdet.”

Ja til fratrædelse

Der kommer til at gå tre måneder, hvor Johanne venter på et møde med hospitalets topledelse, som flere gange bliver udskudt.

”Jeg har ikke kontakt med min afdelingsledelse og får at vide, at mine kollegaer har fået mundkurv på og at de ikke må sige noget. Jeg føler mig isoleret og bliver mere og mere psykisk dårlig. Jeg er trist, kan ikke gå en dag uden at græde.”

Det, der begynder med at både tillidsrepræsentant og HR tager sagen alvorligt og sender hende hjem, ender som en fuser.

Undervejs ændrer historien sig. Nu forlyder det, at det ikke længere er den faglige leder, der har stoppet projektdeltagelsen, men lederen over ham, der har truffet beslutningen.

Ingen har taget referater, så det er ord mod ord. Derfor vurderer Dansk Sygeplejeråd også, at sagen ikke er stærk nok til, at de kan føre den.

”Men jeg ville hellere have, at de havde kæmpet kampen. Og tabt,” siger Johanne.

”Jeg føler, at jeg bliver krænket igen og igen. Og jeg synes, det er grotesk, at hverken tillidsrepræsentant eller afdelings- sygeplejersker tager referater.”

”Ledelsen begynder at snakke om, at jeg skal tilbage på arbejde, og om at vi kan finde en måde, hvorpå han og jeg mest muligt kan undgå hinanden. Men det ville være umuligt. De siger, at jeg skal komme med et forslag til, hvordan jeg kan være i det.”

Til sidst ender hun med at takke ja til en fratrædelsesordning.

Vandt arbejdsskadesag

Johanne vælger forholdsvis tidligt i forløbet at anmelde sexchikanen som en arbejdsskadesag, selvom hendes arbejdsgiver fraråder det. En sag som hun vinder.

I afgørelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring står bl.a., at hun har været ”udsat for relevante arbejdsmæssige belastninger i forhold til at udvikle sygdommen ”uspecificeret belastningsreaktion” ved bl.a. at være udsat for verbale tilnærmelser og tilbud om sex fra en ansat på din afdeling, som havde faglig ledelsesrolle”.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderer, at beskrivelsen er troværdig og belastningen sandsynliggjort.

Hyr en advokat

Hvis Johanne skulle give andre i hendes situation et godt råd, er det at hyre en advokat.

”Jeg fik ikke den rigtige vejledning eller støtte til, hvordan jeg skulle håndtere processen. Jeg synes, at selv tillidsrepræsentanterne er sølet for meget ind i systemet. De har også noget at tabe, og deres rolle er også at være diplomatiske. De har ingen sanktionsmuligheder. Jeg oplevede det som et kartel, hvor det er regionen, der har magten. Jeg kunne blive ekskluderet fra at få job andre steder, fordi lederne taler sammen på tværs,” siger Johanne, der har hørt gentagne historier om, at man kan blive blacklistet og have svært ved at finde andet arbejde i sin region, hvis man offentligt har kritiseret sin ledelse.

Offer må gå, mens krænker bliver

”Når jeg kigger tilbage på, hvordan det hele endte, ville jeg ønske, at jeg bare havde sagt op. Det havde nok været bedre for mig. I stedet for at gennemgå den nedrangering af mig som menneske. Den kamp, jeg har taget, har intet givet mig. Jeg er kun blevet mere og mere krænket. Den eneste, sagen har fået konsekvenser for, er mig selv,” siger Johanne.

”Hvis man ikke har prøvet at blive krænket, som jeg har, aner man ikke, hvad det er. Det rykker ved ens inderste selvopfattelse,” fortæller Johanne, som blev syg med en akut belastningssygdom.

Hun håber, at hendes historie kan være med til at råbe systemet op.

”Når der sker noget uretfærdigt, skal der handles på det. Det er hamrende urimeligt og forkert, at det var mig, der måtte gå og ikke ham. Krænkeren bliver, og offeret må gå.”

”Jeg håber inderligt, at min historie på en eller anden måde bidrager til en indsigt for nogen, der kan påvirke systemet til en mere værdig behandling af ofre for sexchikane.”

I dag har Johanne forladt sundhedsvæsenet og har et job, hun er glad for. ●

Artiklen bygger på Johannes historie og på de dokumenter, hun har vist Sygeplejersken, bl.a. afgørelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring og det referat, den faglige leders overordnede laver af en samtale, han har med den faglige leder.

Johanne er et pseudonym, da hun har ønsket af være anonym.

Dansk Sygeplejeråd mener:

”VI SKAL TAGE BEDRE HÅND OM DE KRÆNKED E”

”Johannes historie, som den er fremstillet her, er et skrækkende eksempel på, hvor galt det kan gå, når en leder krænker en ansat, og den øvrige ledelse kigger den anden vej. Jeg har det virkelig dårligt med, at det er den krænkede, som ender med at måtte forlade arbejdspladsen.”

Sådan siger 1. næstformand i Dansk Sygeplejeråd, Anni Pilgaard, som reaktion på historien om Johanne og de krænkelser, hun har oplevet.

Anni Pilgaard understreger, at hun kun kender sagen fra *Sygeplejerskens* omtale, men hun håber, at hele den nye #MeToo-bølge forhåbentlig kan åbne for de drøftelser på arbejdspladserne som gør, at kulturen kan blive forandret.

Samtidig peger Anni Pilgaard på at øge fokus på krænkelser på DSR's egen uddannelse af tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljø, så de sammen med arbejdsgiverne bliver bedre til at håndtere den slags sager. Og har den lokale tillidsrepræsentant svært ved at håndtere sagen, er der både en fællestillidsrepræsentant og den lokale DSR-kreds at gå til.

”Det er vigtigt, at vi tager godt hånd om de krænkede og ikke krænker dem endnu en gang i et misforstået hensyn til ikke at ville have konflikter på afdelingerne. Der er brug for en indsats både fra DSR og fra ledelserne,” siger Anni Pilgaard.

awi

Zoomer ind på sygeplejerskers sundhed

Hvordan har du det? Det spørgsmål får 78.403 sygeplejersker nu lejlighed til at svare på. Dermed udbygges en stor kohorteundersøgelse, der siden 1993 har zoomet ind på sygeplejerskers helbred og arbejdsmiljø.

Tekst **MARIANNE BOM** · Foto **NIKOLAI LINARES**

Er sygeplejersker trygge ved deres arbejdsforhold under covid-19-pandemien? Skader det helbredet at have aften- eller nattevagter, når man er åbenlyst A-menneske? Og kan det virkelig være rigtigt, at flertallet af sygeplejersker har smerter i muskler, led og skelet – også de nyuddannede – som undersøgelser i udlandet har vist?

Den slags spørgsmål om sygeplejerskers arbejdsliv og helbred bliver det muligt at få svar på, når op mod 80.000 sygeplejersker i december logger på computeren og bruger en kaffekops tid på at svare i fjerde runde af den såkaldte sygeplejerskekohorte.

”I 1993, 1999 og 2009 har medlemmer af Dansk Sygeplejeråd delt oplysninger om sig selv med forskerne, og det har ført til vigtig viden om sygeplejersker og kvinder generelt,” fortæller Mette Kildevæld Simonsen, som de seneste seks år har været forskningsleder for Den Danske Sygeplejerskekohorte.

”Der gemmer sig en guldgrube af viden i sådan en stor befolkningsunder-

søgelse, der løbende bliver ajourført. Nogle af de resultater, der har skabt opmærksomhed, er, at et alt for højt arbejdstempo øger risikoen for hjertesygdom med 50 pct. Vi har også vist, at der er øget risiko for brystkræft ved at ryge og drikke alkohol, også selv om man kun drikker fem genstande eller mere i weekenden,” siger Mette Kildevæld Simonsen, der er sygeplejerske, ph.d., forsker ved Neurologisk Afdeling på Bispebjerg Hospital og ekstern lektor ved Aarhus Universitet.

Fordele og ulemper ved hormontilskud

Da kohorten blev etableret i 1993, var forskerne bag navnlig drevet af nysgerrighed efter at forstå konsekvenserne af at tage hormoner i overgangsalderen. Det gjorde 20-30 pct. af de danske kvinder mellem 55 og 65 år, og man ville gerne kende fordele og ulemper ved behandlingen af gener i klimakteriet. Derfor stillede man i både 1993 og 1999 kun spørgsmål til kvindelige sygeplejersker over 44 år.

Overlæge og gynækolog Erik Obel tog i 1989 initiativ til kohorten, og Dansk Sygeplejeråd gav i 1991 adgang til sit medlemsregister. Dansk Sygeplejeråds daværende forskningskonsulent, sygeplejerske Yrsa Andersen Hundrup, som døde i oktober 2020, var dybt engageret i etableringen. Hun blev leder af kohorten og tog en ph.d.-grad om hormonbehandling. For efterfølgeren Mette Kildevæld Simonsen blev Yrsa Andersen Hundrup et forbillede, og hendes stringente fokus på kvalitet i det statistiske arbejde er stadig en rettesnor.

”Vores arbejde som forskere er at lægge valide data frem, som andre så kan handle politisk på. Yrsa var virkelig

Mette Kildevæld Simonsen leder arbejdet med Den Danske Sygeplejerskekohorte som forsker ved Neurologisk Afdeling på Bispebjerg Hospital. I december udsendes der spørgsmål for fjerde gang.

en foregangskvinde. Hun insisterede på ordentlighed og ærlighed, både i forskningen og som person. Hun lærte mig, at vi skal være ekstremt grundige i vores undersøgelser,” siger Mette Kildevæld Simonsen.

For selv om der var kvinder, som tog datidens hormonbehandling og fik brystkræft, så behøvede hormonerne ikke at være årsagen. Andre forhold kunne spille ind, og det skulle tallene renses for. Det gjorde Yrsa Andersen Hundrup, hvorefter hun fandt, at hormonerne faktisk betød øget risiko for brystkræft. Samtidig gav de ikke nogen beskyttende effekt mod hjertesygdom, som andre studier havde indikeret. Men

de beskyttede mod knoglebrud relateret til osteoporose, så længe behandlingen stod på.

Nyt: Unge og mandlige sygeplejersker

Her i 2020 sker der nybrud i indsamlingen af data. Nu er alle sygeplejersker for første gang med – også studerende og mandlige sygeplejersker.

Mændene bliver stillet de samme spørgsmål som kvinderne, og de kommer til at hjælpe forskerne med at gøre os klogere på fertilitet, sædkvalitet, seksuelle problemer og kønssygdomme.

Når sygeplejerskekohorten ifølge Mette Kildevæld Simonsen er en guldgrube, skyldes det den høje kvalitet,

Hold øje med din digitale postkasse

Alle medlemmer af Dansk Sygeplejeråd vil få brev i den digitale postkasse på borger.dk i løbet af december 2020. Det er en invitation til at besvare spørgsmål om helbred, arbejdsliv, søvn og trivsel fra Den Danske Sygeplejerskekohorte. Det tager ca. 20 minutter at svare, og oplysningerne behandles fortroligt.

Forskning, der baserer sig på data fra kohorten, vil igen blomstre op med den nye undersøgelse, vurderer Mette Kildevæld Simonsen.

hvormed sygeplejersker er i stand til at rapportere, samt naturligvis det store antal svarpersoner.

”Sygeplejersker ved bare noget om sundhed. De er en rigtig god gruppe at spørge, fordi de ofte giver meget korrekte svar – helt ned til, at der er stor præcision,

når vi spørger dem, hvor mange gram de vejede, da de blev født,” siger hun.

Men ligesom alle andre, der svarer på spørgsmål om vægt, motion og madvaner, har sygeplejersker en tendens til at gøre sig lidt mere sporty, sundere og lettere, end de faktisk er. Det korrigerer forskerne efterfølgende for i beregningerne.

Kobles med andre registre

Guldgruben af viden bliver endnu mere værd, når man kobler sygeplejerskers data med andre stærke registre baseret på CPR-numre som Cancerregistret, Dødsårsagsregistret og registre over diagnoser og medicinordinationer. Disse koblinger gør det bl.a. muligt at få viden om årsager til sygdom. På den måde har sygeplejerskekohorten vist, at rygestop blandt kræftoverlevende forlænger levetiden, at nattevagter kan øge risikoen for demens, og at der ikke er nogen sammenhæng mellem migræne og brystkræft.

Alle forskere, kandidat- og ph.d.-studerende i Danmark og udlandet har mulighed for at anvende kohorten. Lige nu er otte forskningsprojekter i gang med afsæt i sygeplejerskernes svar. For to år siden var der 26, og når de nye data er i hus og valideret, vil forskningen igen blomstre op, mener Mette Kildevæld Simonsen.

Bidraget til global viden om helbred

Svarene fra de danske sygeplejersker bidrager også til global viden om kvinders liv og helbred, fordi de indgår i store internationale studier.

Et eksempel er det internationale InterLACE-studie, der bygger på svar fra 229.054 kvinder i 10 lande. De har skabt ny viden om sammenhængen mellem fertilitet og udvikling af kroniske sygdomme. Data fra kohorten bliver også anvendt af en gruppe på Københavns Universitet ledet af professor Zorana Andersen, der forsker i sundhedsskadelige påvirkninger af luft- og støjforurening.

De første resultater af decembers spørgeundersøgelse i sygeplejerskekohorten kommer allerede til næste år. Hvis tilstrækkeligt mange deltager – dvs. mindst 60 pct. – er undersøgelsen repræsentativ. Men jo flere, der er med, desto bedre grundlag er der for forskningen. ☉

Find publikationer og læs mere om kohorten og styregruppen bag den på hjemmesiden kostforskning.dk/kohorter/den-danske-sygeplejerskekohorte Forskere, der er interesserede i at anvende data fra kohorten, kan henvende sig til Mette Kildevæld Simonsen, mette.kildevaeld.simonsen@regionh.dk

Undersøgelser i sygeplejerskekohorten

1993

23.170 over 44 år fik spørgeskema. 86 pct. svarede.

1999

31.642 over 44 år fik spørgeskema. 76 pct. svarede. 15.322 deltog i både 1993 og 1999.

2009

12.955 over 44 år fik spørgeskema – alle tidligere deltagere fra 1993 og 1999. 86 pct. svarede.

2020

78.403 medlemmer af Dansk Sygeplejeråd får tilsendt spørgeskema.

TAK for et usædvanligt og udfordrende år

På gensyn til fortsat samarbejde i 2021

Hold fast i de gode vaner, de er kommet for at blive
Vores hverdag og måden hvorpå vi omgås hinanden har ændret sig siden årets start. Vi kender alle de gode råd om at holde afstand, hoste i ærmet samt vaske og desinficere hænder. Hos Kiilto gør vi vores bedste for at sikre effektive produkter, der hjælper dig til at holde fast i de nye, gode vaner.

Plum Hånddesinfektion 85% har dokumenteret baktericidal og virucidal effekt og er bl.a. effektiv mod corona

Se hele sortimentet på www.plum.dk

Hænderne skal være fugtige med hånddesinfektion i min. 30 sekunder for at opnå fuld effekt

plum

SYGEPLEJERSKEN JEG ALDRIG GLEMMER

Hjemmesygeplejerske **BERIT
MADSEN** har indstillet
MARGRETHE DAHL SKOV:

HUN ER EN KÆMPE INSPIRATION

"Jeg var bare 18 år, da jeg som nyuddannet SOSU-hjælper mødte Margrethe første gang. Jeg elskede med det samme, hvordan Margrethe trådte ind i en borgers hjem: altid med en varm og respektfuld tone – og med masser af overskud til at lære fra sig. I dag er Margrethe 76 år, og jeg lærer stadig af hende hver eneste dag. Hun er en kæmpe inspiration."

YEAR OF THE NURSE

Verdenssundhedsorganisationen, WHO, har udråbt 2020 til Year of the Nurse and Midwife. Læs mere på dsr.dk/yearofthenurse

I *Sygeplejersken* er det en anledning til at dele historier om, hvorfor man er sygeplejerske. Vi har samlet historierne i serien "Sygeplejersken jeg aldrig glemmer".

Margrethe Dahl Skov plejer at spørge sine borgere i hjemmeplejen, hvad de drømmer om. Det er ikke altid, hun kan opfylde deres ønsker, men drømme giver håb, forklarer hun.

JEG VAR EN AF DEM, DER FIK EN CHANCE

'Ordblind'. 'Bare en husholderske'. 'Præstens kone'.
'Gammel'. Den 76-årige hjemmesygeplejerske **Margrethe Dahl Skov** har altid insistere på at udfordre de prædikater, folk har forsøgt at sætte på hende.

Tekst **MARIA KLIT** · Foto **CLAUS BECH**

Niels Bohr var også ordblind. Margrethe er ganske almindeligt begavet!"

76-årige Margrethe Dahl Skov gengiver med slet skjult stolthed den bemærkning, hendes far i sin tid kvitterede med, da hendes lærere ville sende hende i specialklasse, fordi hun var ordblind.

Margrethes kolleger i Odsherred Kommunes hjemmesygepleje har indstillet hende til portrættet af 'Sygeplejersken jeg aldrig glemmer', der skrives om en sygeplejerske ud over det sædvanlige.

"Jeg er ikke kommet sovende til noget. Men jeg fandt ud af, at hvis jeg læste mit stof syv gange, så kunne jeg det udenad. Og det gjorde jeg så," fortæller hun.

Som helt ung var Margrethe au pair for en amerikansk familie i Tyskland. Hun nød at have ansvaret for familiens tre drenge, men da kvinden i huset introducerede hende for et par gæster med ordene "Margrethe er bare vores husholderske", fik hun nok.

Hun ringede direkte hjem til sin far og bad ham finde ud af, hvor hurtigt hun kunne blive optaget som sygeplejeelev. I 1967 blev hun uddannet fra Præstø Amts Sygeplejeskole i Næstved.

Ikke bare 'præstens kone'

De næste mange år oparbejdede hun et imponerende sygeplejefagligt CV i København. Da hendes mand i midten af 80'erne

fik en præstestilling i Odsherred, tilbragte Margrethe de første år som hjemmegående husmor på præstegården. Som årene gik, trak kitlen dog mere og mere.

"Jeg ville ikke bare være præstens kone," som hun siger. I de seneste 27 år har hun været ansat hjemmeplejen i Odsherred Kommune, hvor hun er blevet lidt af en legende.

"Hvad ville Margrethe have gjort," siger man blandt kollegerne, når man står i en tilspidset situation. 'Det omvandrede leksikon' kaldes hun. For Margrethe læser stadigvæk som en afsindig. Og det er der god grund til, forklarer hun.

"Du skal læse og følge behandlingsplanen hver eneste gang. For du begår fejl. Du kommer tilbage fra sommerferie og tror, det hele kører på autopilot? Det gør det ikke!" konstaterer hun med et sigende blik.

Som dedikeret sårplejerske har Margrethe haft et årelangt samarbejde med Videnscenter for Sårheling i København og har iværksat undervisningsdage i sårpleje for sine kolleger. Til brug i undervisningen, kører hun til slagteren efter hans bedste grisætær, der i kødstruktur minder lidt om menneskets. "Man skal have det i hænderne, hvis man skal forstå det," forklarer hun.

Nej tak til leverpostejmadder

"Du kan ikke være en dygtig nok hjemmesygeplejerske. Du er meget alene, så

du skal trække på alt det, du har lært. I borgerens hjem ser du tingene fra alle vinkler, og oplever den totale patient på hans præmisser," siger Margrethe.

Når hun træder ind i et hjem, scanner hun lynhurtigt omgivelserne. Det sidder på rygmarven. Men diskret og respektfuldt. Ikke noget med at gå og kommentere på indretningen og de flotte malerier, for borgeren skal ikke føle sig overvåget.

"Men du kan jo lynhurtigt spotte, om alt foregår rundt om sofabordet. Er lænestolen deres cockpit? Ligger alting inden for "strækkevidde"? Så har du en idé om, at de har svært ved at bevæge sig rundt. Den information får du ikke, når du møder dem på hospitalet," forklarer hun.

Margrethe er godt gammeldags grundig, og hun giver ikke meget for den hurtige ind-og-ud ekspedition. Det, hun kalder "en leverpostejmad":

"Når man ved sårskift fjerner den gamle bandage og smækker en ny på, uden hverken at oprense sårbundet eller omgivelserne. Dét er en leverpostejmad: man åbner den, smører leverpostej på og smækker den sammen igen. Og så farvel og tak. Der er kun gjort det absolut nødvendige. Det kan man ikke byde et menneske."

Ydmyghed og ordentlighed

"Du vil sikkert også snakke om min alder," kommer Margrethe det uundgåelige spørgsmål om pension i forkøbet.

"Men jeg kan fortælle dig, at folk allerede for 20 år siden begyndte at spørge mig, hvornår jeg havde tænkt mig at stoppe. Men jeg bliver jo, fordi jeg har lyst. Ellers var jeg da gået for længst. Jeg regner med at fortsætte, til jeg bliver 90," siger hun med glimt i øjet.

Med sig til interviewet har Margrethe medbragt en liste over alle de samarbejdspartnere, hun gerne så nævnt i artiklen. Listen tæller blandt mange andre pedeller, socialrådgivere, rengøringspersonale og praktiserende læger.

"Jeg var én af dem, der fik en chance. Hvis du er flittig og engageret, kan du nå langt. Men træerne vokser jo ikke ind i himlen, og jeg begår altså også fejl," siger hun og konkluderer:

"God sygepleje er en tværfaglig indsats."◎

Navne

DSR-DIREKTØR LARS PRAM FYLDER RUNDT

Foto: Arkiv

Dansk Sygeplejeråds administrerende direktør Lars Pram rundede de 50 år den 26. november.

Gennem hele sit arbejdsliv har Lars Pram været drevet af at koble politisk interessevaretagelse med resultater til medlemmerne. I knap tre år har medlemmerne været de ca. 78.000 sygeplejersker i Dansk Sygeplejeråd.

Her foregår en stor del af arbejdet på de indre linjer blandt politikere og beslutningstagere for at forbedre sygeplejerskernes løn- og arbejdsvilkår.

Det er anden gang, Lars Pram er ansat i DSR. Fra 2002-2009 var han chef for det politiske sekretariat. Derudover har karrieren også budt på fem år som direktør for Forbrugerrådet Tænk og inden da fire år som direktør for Kost & Ernæringsforbundet.

Derudover passer Lars Pram en række bestyrelsesposter i blandt andet Fonden Dansk Standard, Hotel Koldingfjord og i den Sygeplejefaglige Forskningsfond.

Fritiden bruger han gerne i naturen, i sommerhuset eller på at rejse ud i verden, når ikke coronapandemien står i vejen. Allerhelst i selskab med sin mand.

(mlu)

MINISTER MED BAGGRUND SOM SYGEPLEJERSKE

Foto: Steen Brogaard

Statsminister Mette Frederiksen (S) har fået en sygeplejerske på sit nyeste ministerhold. Flemming Møller Mortensen, der den 19. november tiltrådte som minister for udviklingssamarbejde og nordisk samarbejde, er uddannet sygeplejerske i 1988 fra sygeplejerskolen i Aalborg. Fra 1994-96 gennem-

førte han desuden specialuddannelsen som anæsthesisygeplejerske. Han har arbejdet som sygeplejerske både i Indien og i Grønland og har været afdelingssygeplejerske i en årrække i Aalborg.

Flemming Møller Mortensen er 57 år. Han har en lokalpolitisk karriere bag sig som medlem af kommunalbestyrelsen i Skørping Byråd 2001-07. Flemming Møller Mortensen blev indvalgt i Folketinget for Socialdemokratiet første gang i 2007.

(hbo)

PROFESSORAT MED FOKUS PÅ HJEMMEPLEJE

Foto: Christoffer Håkansson

Sygeplejerske, ph.d., Annelise Norlyk, er nytiltrådt et professorat på Aarhus Universitet, Institut for Folkesundhed, med fokus på fremtidens hjemmepleje.

Annelise Norlyk skal bl.a. undersøge, hvordan hverdagslivet ser ud for borgere, der modtager kommunal hjemmepleje. Hun skal også forske i, hvilke roller og opgaver de pårørende får, hvordan der organiseres og skabes sammenhæng mellem sektorerne, og hvad der karakteriserer en hjemmeplejekultur og de samarbejdsformer, der er internt og med borgere og pårørende.

Annelise Norlyk fra Aarhus Universitet forsker i, hvordan vi indretter fremtidens kommunale hjemmepleje, så den tager hånd om det stigende antal komplekse plejeforløb og understøtter ældre menneskers egen oplevelse af velbefindende og værdighed.

Undersøgelsernes overordnede formål er at identificere væsentlige organisatoriske, faglige og uddannelsesmæssige udviklingspotentialer i hjemmeplejen, der kan styrke den fremtidige pleje af ældre og kronisk syge borgere i eget hjem.

Annelise Norlyks forskning er et led i et internationalt samarbejde, som er finansieret af EU-midler.

(hbo)

SVAR PÅ

TESTEN

SIDE 35

1A, 2A, 3C, 4A,
5C, 6B, 7B, 8C

THE FUTURE IN PRIVACY & HYGIENE SOLUTIONS

Keep it Clean™

SILENTIA SKÆRMSYSTEM

Kravene til et hygiejnisk nærmiljø omkring patienten bliver hele tiden vigtigere. Keep it Clean™ er Silentias bidrag til nedsat smittespredning. Silentias skærmsystem giver stor fleksibilitet og kan tilpasses til alle plejemiljøer. Skærmene er nemme at rengøre, flytte og folde sammen. • Læs mere på silentia.dk

EasyClean™

Alle vores produkter lever op til strenge hygiejnekrav. Overfladerne er nemme at rengøre. Det går hurtigt, og smittespredningen nedbringes på en effektiv måde.

Book tid for en **GRATIS FREMVISNING** hos jer på telefon 39 90 85 85 eller mail info@silentia.dk

KØBENHAVNS UNIVERSITET
INSTITUT FOR IDRÆT OG ERNÆRING

Master i Idræt og Velfærd

Forskningsbaseret videreuddannelse

Har du lyst til at bruge idræt og fysisk aktivitet til udvikling af danskernes velfærd, så er en master i Idræt og Velfærd sikkert noget for dig.

På studiet udvikler du kompetencer til at kunne analysere de samfundsmæssige problemstillinger, der er knyttet til idræt, fysisk aktivitet og sundhed. Målet er at bruge din viden i udviklingen af befolkningens velfærd.

Ansøgningsfrist 1. juni 2021

Informationsmøde den 22. april 2021 kl. 17.00 - 19.00
i St. Aud., Nørre Allé 53, 1. sal, 2200 København N

Læs mere www.idraet-velfaerd.science.ku.dk

Kontakt: Pia Hansen, tlf.: 3532 0821, phansen@nexs.ku.dk

Rengøring af lægeklinikker

Vi overholder Statens Serum Institut anbefalede retningslinjer for rengøring i lægeklinikker.

Med høj faglighed er vores medarbejdere rustet til opgaven.

Ring eller skriv – vi er landsdækkende

Delta Rengøring
Teglvej 1
4990 Sakskøbing
Tlf. 4054 6546
delta@delta-rengoering.dk
www.delta-rengoering.dk

BLIV MEDIYOGA INSTRUKTØR

Lær at formidle enkle velafprøvede teknikker i denne forskningsbaserede terapeutiske yogaform, der henvender sig til sundhedspersonale.

MediYoga (medicinsk yoga) har dokumenteret effekt til flere helbredsrelaterede sygdomme og er velegnet til stress, angst og depression.

Kursusstart 28/1 i København og 4/2 i Århus

KONTAKT:
Uddannelsesansvarlig
Lene Hornsleth, tlf. 29804356
www.mediyyoga.dk

Specialuddannelse i kræftsygepleje 2021-2022

Specialuddannelsen i kræftsygepleje er en 1½ årig kompetencegivende videreuddannelse for sygeplejersker.

Uddannelsen begynder 17.05.2021 og afsluttes i uge 49, 2022.
Tilmeldingsfrist 14.03.2021.

Uddannelsesforløbet svarer til 60 ECTS-points.

Yderligere information og tilmelding:
<https://rm.plan2learn.dk> skriv "kræftsygepleje" i søgefeltet.

Forløbet afholdes i:
Uddannelsescenter, Koncern HR, Center for Kompetenceudvikling, Region Midtjylland, Olof Palmes Allé 26, 8200 Aarhus N.

Kontakt:
Uddannelseskonsulent Randi Dahl Kristensen
Mobil: 2139 5082
e-mail: randi.dahl@stab.rm.dk

regionmidtjylland **midt**

ANNONCE

Marie Colding
Laursen
3. semester
VIA Viborg

Terese Klausen
6. semester
Københavns
Professionshøjskole

**SARAH MUNKSØ
Lauridsen**
5. semester
UC Diakonissestiftelsen

Julie Feldborg
5. semester
UC Syd
Åbenrå

Nathalie
Kjær Bach
4. semester
UC Diakonissestiftelsen

Kira Vanessa
Vestergaard-Lau
6. semester
VIA UC Viborg

Mark Refsgaard
5. semester
VIA UC Viborg

Jeg kunne se i hans blik, at han var tryk ved både min vejleder og mig

Når sygeplejen lykkes og har den ønskede virkning, giver det anledning til stolthed og tro på fremtiden.

Jeg har netop afsluttet min næstsidste klinikperiode. Med godt og vel et år tilbage af min studietid er der mange spørgsmål, der melder sig. Jeg tænker ofte over, om jeg kan nå at lære alt det, jeg skal kunne, når jeg skal ud og være sygeplejerske på lige fod med de dygtige mænd og kvinder, jeg har mødt i faget gennem de sidste par år.

Jeg har senest været ude i hjemmesygeplejen. Arbejdet i primærsektor er på mange måder anderledes, end det er på hospitalsafdelingerne, fordi der i hjemmeplejen er en helt anden mulighed for at danne relationer, da borgerne er tilknyttet hjemmeplejen i perioder af måneder til år.

Særligt ét borgerforløb gjorde stort indtryk på mig. Borgeren var en ældre mand, som var bundet til sin plejeseng. Hans kone gjorde alt for at passe og pleje ham, men han var terminal, og udviklingen gik kun én vej. Jeg og min vejleder kom i hjemmet dagligt, og han blev der-

med en borger, der på meget kort tid kom til at have stor betydning for den sygepleje, jeg fik mulighed for at udøve i denne klinik.

På trods af at hans sprog var meget begrænset, havde vi mange gode samtaler, og jeg kunne se i hans blik, at han var tryk ved både min vejleder og mig som studerende. Det betød meget for ham og hans kone, at der var kontinuitet, og at det som udgangspunkt var de samme mennesker, der kom i hjemmet, da de i perioder havde plejepersonale i hjemmet 6-8 timer om dagen.

Jeg husker tydeligt en morgen, hvor vi hjælper denne mand med hans morgenrutine – alt fra personlig pleje og påklædning til medicingivning. Denne morgen var han plaget af utryghed og frygt for at falde, men også af smerter i forbindelse med plejen. Her blev min opgave at berolige ham. Selvom jeg var pakket ind i handsker, kittel og visir, kunne jeg se ham menneske

til menneske. Jeg kunne ikke gøre noget instrumentelt for at hjælpe ham i denne situation, men jeg ville heller ikke bare se til. Så jeg holdt ham i hånden, så ham i øjnene og prøvede at berolige ham. Og det virkede.

Netop det lille øjeblik har haft stor indflydelse på min tiltro til mig selv som sygeplejerske. Den effekt, jeg havde på ham og hans frygt, var tydelig, og jeg kunne mærke en enorm følelse af stolthed. Siden det øjeblik har jeg været overbevist om, at jeg nok skal klare den ude i klinisk praksis, selv om vi gennem vores studietid ikke kan nå at mestre samtlige instrumentelle og tekniske procedurer.

Denne borger lærte mig, at det vigtigste, jeg skal have med fra min studietid, er måden, jeg møder mennesker på. Gennem en bevidst menneskelig og empatisk tilgang til borgeren kan jeg gøre den største forskel, og resten skal jeg nok lære med tiden. ●

JOB

Se alle stillinger
www.job.dsr.dk

Praktiske oplysninger til annoncører

Deadline kl. 9:00 for indtastning af KURSER/MØDER/MEDDELELSER på www.dsr.dk under Information til annoncører

Nº 1 — 2021
17. dec. 2020

Nº 2 — 2021
08. jan. 2021

Nº 3 — 2021
05. feb. 2021

Vejledning ved indtastning af kurser/møder/meddelelser, kontakt redaktionen, Henrik Boesen, på tlf. 4695 4189, hbo@dsr.dk

Rådgivning og vejledning vedr. opsætning af annoncer

Media-Partners ApS · Alhøjvej 2, Stilling · 8660 Skanderborg
Tlf. 2967 1446 · E-mail marianne@media-partners.dk
www.media-partners.dk · Her kan du også rekvirere medieinformation

Indleveringsfrister for STILLINGSANNONCER til de kommende numre

Nº 1 — 2021
17. dec. 2021

Nº 2 — 2021
14. jan. 2021

Nº 3 — 2021
11. feb. 2021

Sidste frist for indlevering af materiale er kl. 10:00 hos Media-Partners ApS

Udgivelsesdatoer

Nº 1 — 2021
18.-22. jan. 2021

Nº 2 — 2021
08.-12. feb. 2021

Nº 3 — 2021
08.-12. marts 2021

NETANNONCER

Gå ind på <http://job.dsr.dk/> og indtast Quick-nummeret, så kommer du direkte ind til netannoncen, hvor du kan læse meget mere om stillingen. Netannoncer kan indtastes hele døgnet.

Quicknr. **Sundhedsplejen Aabenraa**
330428702 Aabenraa, Syd- og Sønderjylland
Hygiejnekoordinator
Ansøgningsfrist 11. december 2020

Quicknr. **Center for Sundhed og Forebyggelse**
330428703 Bornholm, Sjælland & Øer
Hygiejnekonsulent
Ansøgningsfrist 13. december 2020

Quicknr. **Jacob Michaelsens Minde**
330420955 København Kommune
Pædagog/sundhedsfaglig medarbejder
Ansøgningsfrist 13. december 2020

Quicknr. **Almen praksis, Lyngby**
330424482 Lyngby-Taarbæk, Storkøbenhavn
Konsultationssygeplejerske
Ansøgningsfrist 16. december 2020

Quicknr. **Lejre Kommune**
330397328 Lejre Kommune
Leder til visitation og hjemmepleje
Ansøgningsfrist 01. januar 2021

VIGTIG MEDDELELSE

På grund af den fortsatte situation med risiko for spredning af corona-virus er der stadig risiko for, at et eller flere af de nævnte arrangementer i listen herunder bliver aflyst.

DERFOR: Når tidspunktet for begivenheden nærmer sig, bør du tjekke hos den enkelte arrangør, om arrangementet bliver gennemført.

SENIORSAMMENSLUTNINGEN

Medlemmer, der er fyldt 55 år, er velkomne til Seniorsammenslutningens arrangementer

Tilmelding:

Senest 8. januar til Birthe Balkock på mail: balkock@hotmail.com eller på tlf. 2674 1105

Pris:

20 kr.

HOVEDSTADEN

Seniormøde i Kreds Hovedstaden Central-Vest

Kom og hør narkoselæge Anders Bech fortælle om polio epidemien i 1952, hvor den intensive terapi blev født.

Tid og sted:

11. januar 2021 kl. 14:00 - 16:00
DSR Kreds Hovedstaden, Frederiksborggade 15, 4 sal, 1360 København K.

Arrangør:

Seniorygeplejersker Kreds Hovedstaden Central-Vest

Seniormøde i Kreds Hovedstaden Central-Vest

Birgitte Borch Høg, dyrlæge, ph.d., ansat som specialkonsulent i DTU Fødevarestyrelsen. Fødevarebårne zoonoser - hvorfor og hvordan holder vi øje med dem? Hvad bruges de data til, som indsamles for at overvåge forekomsten af bakterier?

Tid og sted:

1. februar 2021 kl. 14:00 - 16:00
DSR Kreds Hovedstaden, Frederiksborggade 15, 4 sal, 1360 København K.

Arrangør:

Seniorsygeplejersker Kreds
Hovedstaden Central-Vest

Tilmelding:

Senest 29. januar til Birthe
Balkock på mail:
balkock@hotmail.com eller
på tlf. 2674 1105.

Pris:

20 kr.

Birthe på tlf. 2341 9839,
mail: birthe.isling@direkte.org
eller til Gurli på tlf. 2115 2954,
mail: gurlise@hotmail.no
Max. 30 personer.

Pris:

Gratis for medlemmer og
gæstpris 25 kr. for kaffe og
hjemmebag.

MEDDELELSE**Generalforsamling FS 25 2021**

Grundet Covid-19 ser FS 25 sig
nødsaget til, at afvikle næste
års generalforsamling virtuelt.

Tid og sted:

5. marts 2021 kl. 18:00 - 19:00
Virtuel afvikling - hold øje med
vores hjemmeside

Arrangør:

FS ØNH-kirurgiske Sygeplejer-
sker (FS 25)

Tilmelding:

Følger

Pris:

Gratis

Yderligere oplysninger:

Følg med på vores hjemmeside
www.dsr.dk/fs/fs25 for yder-
ligere information. Bemærk
at kandidater til bestyrelsen
skal være formand Pernille
Langkilde i hænde senest d.
5. december 2020. Inputs
til dagsordenen skal være
formand Pernille Langkilde i
hænde senest d. 5. februar
2021.

**Sygeplejersker som faglige
fyrtårne**

Hvordan arbejdes der med
faglig udvikling, så vi har de
rette kompetencer.

Hør om kvalitetsforbedring
og læring i praksis ud fra flere
perspektiver:

Hvordan skabes læring ud fra
STPS tilsyn? Bidrager uddan-
nelse i Borgernær Sygepleje til
udvikling?

Tid og sted:

1. marts 2021 kl. 09:00 - 16:00
Comwell Ørnumvej 6,
4220 Korsør.

Arrangør:

FS for Sygeplejersker i Kom-
munerne

Tilmelding:

http://bit.ly/fssk2021marts

Pris:

Gratis for medlemmer
Yderligere oplysninger:
læs mere på hjemmesiden
www.dsr.dk/fs/fs6/arrange-
menter

Generalforsamling FS Øjne

FS Øjne afholder generalfor-
samling torsdag d. 28. januar
2021 kl. 19:30 via Zoom.

Link til mødet fås ved at sende
mail til fs20@dsr-fs.dk

Forslag til behandling på gene-
ralforsamlingen skal være fore-
ningen i hænde og indsendt
på samme mailadresse senest
4 uger før. Flere informationer
vil være at finde på forenin-
gens hjemmeside.

Arrangør:

FS Øjne

SJÆLLAND**Nordens stærke kvinde,
Birgitta af Vadstena**

Sygehuspræst Birthe Friis
fortæller om sit arbejde, som
sygehuspræst og om sit studie
af Birgitta af Vadstena.

Tid og sted:

27. januar 2021 kl. 14:30 - 16:30
Konfirmationsstuen v. Nordre
Kirke, Stubbekøbingvej 105,
4800 Nykøbing Falster

Arrangør:

Seniorsammenslutningen
Storstrømmen

Tilmelding:

Senest 18. Januar 2021 til

Har du lyst til at
videreuddanne dig?

Se dine muligheder
for videre- og efter-
uddannelse på

www.dsr.dk/
videreuddannelse

Dansk
Sygeplejeråd

FERIEANNONCER

Alle annoncer skal indtastes
via DSRs hjemmeside,
www.dsr.dk/annoncering.
Vælg "Ferieannoncer" under
"Annoncer" i fagbladet
"Sygeplejersken".

Annoncerne må maksimalt
indeholde 40 ord.

Priserne for medlemmer er
kr. 700,- ekskl. moms, ikke-
medlemmer kr. 995,- ekskl.
moms.

**BORNHOLM/
SANDVIG**

Dejligt sommerhus udlejes til
8 personer, med udsigt over
Hammerknuden og Østersøen.

Store terrasser med sol fra
morgen til solnedgang, fredede
områder, og ca. 500 m til
stranden.

www.fjeldvejsandvig.123hjemme-
side.dk Tlf. 6156 5636.

KAN MAN LAVE SÅDAN EN U-VENDING?

Fortalt til
LAURA ELISABETH LIND

Foto
MICHAEL DROST-HANSEN

TINA LUNDSGAARD-LETH, 48 ÅR

Nyt job: Februar 2019, sengeafsnit på Urologisk Afdeling ved Odense Universitetshospital (OUH), hvor hun bl.a. tager sig af patienter, der får fjernet blæresten.

Kom fra: En måned som akutsygeplejerske i Assens Kommune og før det 18½ år på Medicinsk Endokrinologisk sengeafsnit, OUH.

og praktiserende læger i situationer, hvor der var akut brug for en sygeplejerske. Men det var ikke noget for mig. Jeg savnede arbejdslivet på hospitalet – og patientkontakten.

Jeg søgte hurtigt en stilling her på urologisk afdeling. Jeg overvejede da, om de nu ville have sådan en som mig, der kun havde været 18 år samme sted. Kan man lave sådan en U-vending midt i sin karriere? De ville gerne have mig. Fem dage efter samtalen startede jeg. Jeg var vant til et meget bredt speciale, endokrinologien, og det urologiske speciale er mere indsnævret: nyrerne, urinleder, blære og prostata. Men til gengæld fejler mange mennesker noget med de organer. Det kan være alt lige fra nyresten, urinvejsinfektioner og urosepsis til cancer i urinvejene og nyretraumer, hvis de f.eks. er blevet sparket af en hest, er væltet på motorcykel eller er faldet på mountainbike. Jeg er i sengeafsnittet og passer patienterne, observerer dem og sørger for, at de er stabile.

”Jeg troede, at jeg skulle være på endokrinologisk afdeling resten af mit arbejdsliv. Jeg havde været der i over 18 år, og jeg var glad for det. Men min krop var slidt. På et medicinsk sengeafsnit er der meget fysisk tungt arbejde. Så jeg måtte spørge mig selv, om jeg kunne se mig selv på den afdeling som 60-årig? Og svaret var desværre nej. Fysikken betød, at jeg måtte finde noget andet. Og hvis jeg skulle nå at blive god til et nyt speciale, skulle jeg skifte nu. Jeg fik derfor et job som akutsygeplejerske i Assens Kommune. For når jeg nu skulle skifte job, ville jeg prøve noget helt andet. Så jeg tog imod opkald fra kolleger, pårørende

Jeg kan godt lide, at jeg både har lange forløb med patienter, som genkender mig, og så har jeg også forløb, hvor jeg på kort tid skal opbygge en relation – for efter tre timer er patienten måske sendt hjem igen.

Det er spændende, og jeg er glad for det nye speciale.

Der går nok et stykke tid, inden jeg også kender det her speciale rigtig godt. Men det skal der nok blive rig mulighed for de næste mange år frem. Der er stor forskel på arbejdsgangene på et kirurgisk og medicinsk afsnit, f.eks. når man går stuegang med lægen. Her kan lægen pludselig tage sin telefon, mens vi står og taler med patienten, fordi han bliver kaldt fra operationsgangen, hvor han skal ned og sige godnat til en patient – som han efterfølgende skal operere. Det er specielt, men også sjovt at opleve noget nyt. Selvom jeg jo ikke skiftede job, fordi der skulle ske noget nyt, er det faktisk spændende med nye rammer og udfordringer. Jeg er også i gang med at blive uddannet som hygiejnekoordinator for afdelingen. Der er masser af opgaver at tage fat på. Og jeg kan kun opfordre til at tage et uventet skift i sygeplejen. Jeg har i hvert fald ikke fortrudt.”

SAVNER DU INSPIRATION TIL KARRIEREN?

Hent råd og vejledning om karriere og job-søgning på dsr.dk. Som medlem kan du booke tid til personlig sparring om jobsøgning, efter- og videreuddannelse eller karriere-muligheder.

Læs mere på dsr.dk/job-og-karriere

DANSK SYGEPLEJERÅDS HOVEDBESTYRELSE

DANSK SYGEPLEJERÅD CENTRALT

Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 3315 1555
Fax: 3315 2455
www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Man - tors 9.00 - 16.00
Fre 9.00 - 15.00

**Lederforeningen
Dansk Sygeplejeråd**
Sekretariatschef
Jonna Søegaard
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 3900
www.dsr.dk/lederforeningen
lederforeningen@dsr.dk

**Sygeplejestuderendes
Landssammenslutning**
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 4234
www.dsr.dk/sls
sls@dsr.dk

Sygeplejeetisk Råd
Formand
Anne Bendix Andersen
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
www.sygeplejeetiskraad.dk

KREDS HOVEDSTADEN

Kredschef
Anne Tovborg

Frederiksborggade 15, 4.
1360 København K
Telefon: 7021 1662
Fax: 7021 1663
www.dsr.dk/hovedstaden
hovedstaden@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Man, tirs, tors, fre
9.00 - 14.00
Ons 13.00 - 16.00

Lokalkontor
Store Torv 11, 1.
3700 Rønne
Telefon: 7021 1662
Fax: 5695 3812

Åbningstid
Man 12.00 - 15.00
Tirs 9.00 - 12.00
Tors 12.00 - 16.00
Se også dsr.dk/bornholm

Hjemmesiden indeholder
individuelle kontaktoplysninger på kredsens
medarbejdere og for-
mandskab.

KREDS SJÆLLAND

Kredschef
Mads Hyltdgaard

Møllevej 15
4140 Borup
Telefon: 7021 1664
Fax: 7021 1665
www.dsr.dk/sjaelland
sjaelland@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Telefontid
Man, ons 9.00 - 14.00
Tirs, tors 13.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

Fremmøde
Man, tirs, ons 8.30 - 15.30
Tors 12.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

KREDS SYDDANMARK

Kredschef
Puk-Maria Holmgaard

Vejlevej 121, 2.
7000 Fredericia
Telefon: 7021 1668
www.dsr.dk/syddanmark
syddanmark@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, ons, fre
8.30 - 13.00
Tors 13.00 - 16.00

KREDS MIDTJYLLAND

Kredschef
Ann Dahy

Fælles postadresse
DSR, Kreds Midtjylland
Marienlystvej 14
8600 Silkeborg
Du er altid velkommen i
åbningstiden, men ring
og aftal tid.
Telefon: 4695 4600
www.dsr.dk/midtjylland
midtjylland@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, tors
10.00 - 15.00
Ons 13.00 - 15.00
Fre 10.00 - 12.30

Lokale kontorer
Stationsvej 8a
7500 Holstebro
Åbent efter forudgående
aftale.

EcoPark
Bautavej 1A
8210 Aarhus V
Åbent efter forudgående
aftale.

KREDS NORDJYLLAND

Kredschef
Iben Gravesen

Sofiendalsvej 3
9200 Aalborg SV
Telefon: 4695 4850
Fax: 9634 1426
www.dsr.dk/nordjylland
nordjylland@dsr.dk

Kontorets åbningstider
Man - ons 9.00 - 15.00
Tors 13.00 - 16.00
Fre 09.00 - 12.00

ANNONCE